

P

21

21

VITT. EMANUELE
B
U

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

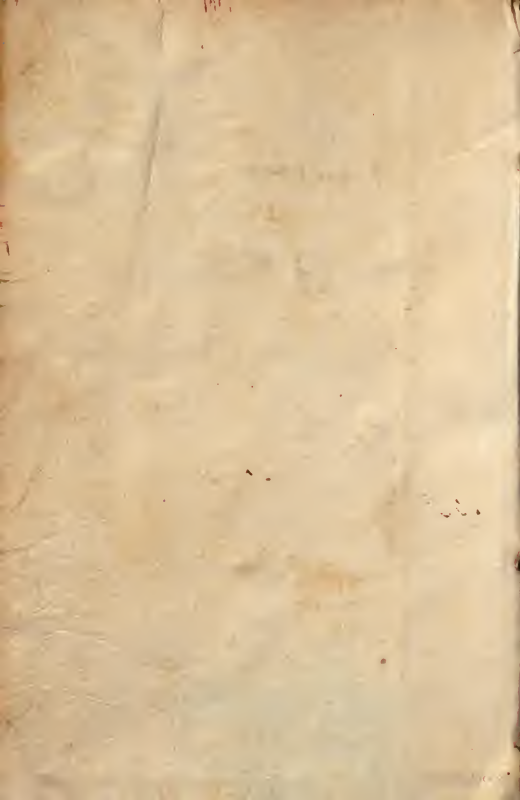
57
C
21
12.5.21

Věta s Pátníky

I

282

DE VITA
S. PATRICII,
HIBERNIÆ

APOSTOLI,
LIBRI II.

Nunc primùm in lucem editi,

Auctore

RICHARDO STANIHVRSTO

DVBLINIENSI.

Biblioth. Secr. Coll. Rom.

ANTVERPIÆ,

Ex officina Christophori Plantini,
Architypographi Regij.

M. D. LXXXVII.

1121738

2010-1-14

1121738

1121738

1121738

1121738

1121738

1121738

1121738

1121738

1121738

1121738

1121738

1121738

1121738

1121738

1121738

1121738

1121738

1121738

1121738

AD ALEXANDRUM³
FARNESIVM, PARMÆ ET
PLACENTIÆ SERENISSIMVM
DVCEM, PHILIPPI, REGIS CA-
THOLICI, IN BELGIA PRO-
REGEM.

 IHI L necesse habui
(serenissime Dux) ea-
rum rationũ momen-
ta, ambitiosâ curio-
sitate conquirere, quibus indu-
ctus, hos meos de vitâ S. Patricij
libros C. T^x statuerim consecra-
re. Nam si publica tua in rem-
pub. Christianam merita animo
complectar, cogitâti mihi quam-
maxima obuerfantur: sin priua-
ta tua in me ac meos collata be-
neficia memoriâ, vt par est, re-
plicare

A 2

plicare velim , sanè ista eadem
 haud minima inuenio . Cùm igitur
 Apostolici viri vitam, obscu-
 ritatis inuolucris antehac inuo-
 lutam, iam tandem in lucē pro-
 ferri curauerim ; cui aptius Pa-
 trono hunc meum laborem dica-
 re potui, dicare debui , quàm
 valentissimo Apostolicæ Eccle-
 siæ Machabæo, Alexandro, in-
 quam, Farnesio; Alexandro ma-
 gno in re militari maiori, atque
 multis bonis Alexādris in Chri-
 stianâ disciplinâ meliori . At
 D. Patricius, dixerit quispiam,
 togatus prodit, Alexander no-
 ster armatus incedit. Quid tum
 inde? Quandoquidem par prin-
 cipum

cipum spectatissimum in dissimili vitæ instituto persimili virtutis laude efflorescit. Alter Catholicam fidem, à sanctâ Romanâ Sede haustam, in animis infidelium prædicando inseuit: alter eandem ipsam Fidem, ab eadē sacrosanctâ Sede acceptam, hæreticorum perfidiâ tumultuosissimè exagitatam, præliando bella Domini, orthodoxæ Ecclesiæ filiis tranquillatam reddit. Multa in hanc sententiam & verè dici, & aptè adduci possunt; verùm ego è multis pauca delibo, ne Librum in Epistolam coniiicere videar. Addo etiam permultos futuræ lucis hæredes

*1. Reg. 18,
17.*

viuere in Britannia, quam or-
 tu suo Patricius nobilitauit, at-
 que etiam in Hibernia, quam
 ad omne officij munus instru-
 xit, qui te, Alexandrum Far-
 nesium, potentissimi Regis bel-
 licosissimum Proregem, pruden-
 tissimi Auunculi lectissimū Ne-
 potem in oculis ferunt, in ho-
 nore, in amore habent: quod
 ad hoc vnum omnes cogitatio-
 nes ac labores conferas, vt per-
 ditorum ferocitatem coarceas;
 prædonum audaciam frangas;
 hæreticorū ferocitatem compri-
 mas, Catholicam religionem
 propugnes. Qui igitur heroï-
 ca D. Patricij gesta imitaris, bea-
 ta qui-

ta quibus muneratur præmia,
 adprobante CHRISTO con-
 sequeris. Verùm de his, pro
 concisâ, quam in præsenticon-
 fector, breuitate nimium, pro
 tua, serenissime Dux, illustris-
 sima Dignitate profectò parum:
 quæ tamen per se satis, remoto
 orationis penicillo, splendescit,
 atque urbem & orbem famæ ce-
 lebritate in singulos dies perua-
 gatur. Publica itaque tua in Ca-
 tholicam Ecclesiam merita stri-
 ctim adtingo; priuata tua bene-
 ficia, quibus me ac meos cu-
 mulatissimè ornas, longum ef-
 fet in contractiore Epistolâ re-
 censere; de quibus etiam satius

esse duxi tacere , quàm pauca
scribere : pro quibus tantas C. T^a
gratias ago , quantas me , cum
magnitudine obseruantiaë , ha-
bere , infinitè concupisco . Ant-
uerpiaë, Non. Octobr. 1587.

C. T^a obseruantif^{mus}

Richardus Stanihurstus.

PRÆFATIO

AD LECTOREM.

VAM densis & ingloriis (beneuole Lector) Hibernia fama tenebris sit oppleta, vel hinc per facile intelligitur, quod cū Laurentius Surius, spectatissimi ordinis spectatissimus monachus, Christianaę vetustatis inuestigator acerrimus, omnes ferè omnium gentiū illustriores Diuos, eorumq; anteaetas vitas, diligentissimā peruestigatione conquisitas, diuersis voluminibus sit complexus: vnus tamen S. Patricius, cuius opera Deus opt. max. salutare Euangelij lumen Hiberniis iam olim porrexerat, in coaceruato hoc Sanctorum cœtu, si non prorsus silentio prateritur, saltem adtaetus deseritur. Quod si huius pratermissionis rationem subiici uolueris, quis aliud esse causę reperiet, quàm inueteratam illam ignobilitatis fuliginem, quæ nimis diu Hibernicam nationem infuscavit. Nec enim Laurentius Surius, scriptor sanè quā maximè industrius, ullius indiligetia cul-

A S

pā te-

*pâ tenetur, in cuius manus si nostrarũ rerũ ad-
uersaria peruenissent, non minore industriã,
D. Patricij vitã literis celebrasset, quàm Fur-
sei, Caidoci, Kiliani, Malachie, Galli, Laurẽtij,
Columbani, Brigide, Dimpnag, memoriã mo-
numentis suis, cura & vigiliis elaboratis, con-
secrarat. Nec verũ quidẽ simile mihi videtur,
Surium, præsertim tam insaturabilẽ librorum
helluonẽ, non lectitauisse studiosẽ opusculũ, de
vita S. Patricij inscriptum, quod vulgò nomine
venerabilis Bede circũfertur. Atq. istud tamen
ipsum libris suis, in cõmune collatis, Surius cõ-
prehendi non sine causã minimẽ voluit. Per-
multa enim cum anili futilitate coniuncta, &
nonnulla à veritate Euangelicã omnino alie-
na hoc subditio opere continentur. Cũ igitur
neminẽ, inter coæuos nostros scriptores, ha-
ctenus viderim, suã curam atq. operã in huius
rei pertractationẽ conferentem, par esse existi-
maui, non nihil huic negotio tẽporis impertire,
& cõmemorabilem sanctissimi atq. integerri-
mi Pontificis memoriã (quæ iam nunc etiã do-
mi, ob reticentiã posterorum, canescere incipit)
posteritati, quibus rebus possum, quamprimum
relinquere. Verũ enim uerò aliqua hĩc proponũ-
tur dumeta, quæ me à suscepto itinere retarda-
re videantur. Viuunt enim nonnulli in hac cõ-
munium*

munium temporū caligine, qui omnia humani ingenij tarditate, non diuinitatis potestate metientes, maiorē rebus fidē non adiungunt, quā quas mundanis viribus confici posse credunt: apud quos in more positum est, cachinnos commouere, si qua de re fortē audiant, quae in eorum sensus, perfidiae aggeribus obrutos oppletosq̃, velocius nō intret: ob eamq̃, caussam omnia miracula, à religiosissimis historicis memoria posteritatiq̃ prodita, tanquam fictas fabulas, extrinuo, nullo certo auctore, abreptas, & superstitionis cæno perlitas, despiciatui ducūt. Alij rursus, mirabiliter morosi, statuunt, Diuorum famam celebrare nihil aliud esse, quā Numinis laudes verbis extenuare: & ideo idcirco celestium ciuium praconia vel fastidiosè agnoscūt, vel insolenter adspernantur. Sed ut quendam interiectum inter hos medium teneremus cursum, mihi commodum visum esset, in huius libelli quasi propileo, satisfacere posteriorum austeritati, & stupiditatem refellere superiorum; nisi me non fugisset, à multis doctissimis multa doctissima de hiis controuersis fuisse iamdudum disputata. Quoties Sanctorum laudibus studium nostrū dedicamus, toties Christi beneficia, in Calites collata, grato animo prosequimur. Nū igitur aliquid de Numinis maiestate est

te est ademptum, si quidquam ad beatorum memoriam sit additum? An vitem ladis, dum

Ioan. 15, 1. palmitem laudas? Nihil quidem certè minus: cōtraq; diuinam gloriam magis offerimus, cum Dei amicos exquisitissimis verbis extollimus,

Act. 20, 35. Nam cum ipse seruator dixerit, beatius esse magis dare, quàm accipere, ex eo planè perspicitur, quanta in donatâ gratiâ sit maiestas, cum in acceptâ tanta consistat dignitas? Quando rex Assuerus Mardocheum Iudæum eximiis honoribus decorari imperabat, quæ eum tanta teneret amentia, vt crederet, nouo hoc beneficentia genere suam vel maiestatē ladi, vel auctoritatem adstigi, vel laudem minui, vel estimationem oppugnari, vel dignitatem violari: quinetiam gloriam suâ ex hac regali ac munifica liberalitate magis efflorescere rectissimè

Esther 6, 9. putauit: ideoq; ipse Amon, quem vnum ex intimis consiliariis rex habuit, seuerum ab Assuero mandatum accepit, Mardocheum torquatum, in equū sublatum, glorioseq; triumphantem antecedere, atque hoc eclogium magnâ & canorâ voce vicatim promulgare: Sic honorabitur, quemcunq. voluerit rex honorare. Ad eundem modum (vt cum minimis maxima cōferam) nihil de Numinis amplitudine Christiani detrahunt, qui Diuos, in calis perenniter

ter regnantes, debitis laudibus in calū efferunt: cōtraq; hoc praconio orationem terminare merito atq. optimo iure possunt: Hoc honore condignus est, quē rex voluerit honorare. *In re tam clarā & illustri nemo haesitat, qui aliquem caelestis dignitatus gustatum habet. Sed qui in humiles & contemptas terrenarum rerum sordes omnes suas cogitationes scrupuliter abiicit, haudquaquam sanē mirandum est, si interna illa mentis acies, graui mole obtusa, hebescat, vsque eò, ut aliū euolare, ac aliquam caelestis claritatis speciem ante oculos, mundana lippitudine cecatos, proponere prorsus nullo modo valeat: imò vrò ex sua indignitate Dei filios terrae filius fingit. Quid enim? Tūne (cū sis misellus homunculus, plumbeo quodam peccatorum pressu humistratus) eorum laudes omnium gentium linguis atq. literis celebrari indignaberis, qui in angelorum cœtu ac numero repositi cum angelis exaequantur? Qui ad cœnam nuptiarum agni vocati sunt? Qui Christi claritatem vident? Qui cū eo in throno suo sedent? Qui eius adseffores in extremo iudicio erant? Quos caelestis pater honore cōplectitur? Quorum benefacta celebrari ad memoriā posterī tēporis sempiternam Sanctorum Dominus conceptis verbis praecepit? Quid arrogantius?*

Esther 6,
10, 11.

^a Luc. 20,
36.

^b Apocal.
19, 11.

^c Ioan. 17,
24.

^d Apoc. 3, 2
^e Matth. 19

28.
^f 1. Cor. 6, 3

Iudic. 14.
^g Ioan. 12,

26.
1. Reg. 2,

30.
^h Matth.

26, 13.

tius? Discussâ igitur hac caligine, obtutum nostrum, pro mortali conditione vitæ, in illo immortali splendore figamus, laudemusq; viros glo-

Eccles. 44, 1
Ita August.
alia tractât
loquitur
Sermon. 27.
de verbis
Domini.

riosos, & parentes nostros in generatione sua.

Non enim timemus in hac re ne offendamus Dei iustitiam, cum patronam teneamus eius sententiam: qui etiam domesticos suos premio inexplicabili remunerat, atq; Maiestate suâ, humanum captum longissimis intervallis trās-

1. Cor. 2, 9.
a Ioân. 15, 5.
b Marc 6,
13. & 16, 17
Luc. 10, 17.
Act. 2, 6,
7, 8.
c 4. Reg. 2,
8, 14.
d 4. Reg. 4, 2
e Act. 3, 6.
& 14, 9.
f Act. 19, 12
g Act. 5, 15.
h 4. Reg. 4,
35, & 13, 2.
Act. 9, 41,
& 20, 10.
i 3. Reg. 17, 1
Iaco. 5, 17,
18.
k 3. Reg.
18, 41.
l 4. Reg.
20, 11.
m Ioel. 10, 12
n Ioan. 14,
22.

grediente, per omnem eternitatem beat. Siquidem oculus non vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis adscēdit, quæ preparavit Deus iis, qui diligunt illum. Iam verò Diuorum miracula ad imperitæ plebecula ludibrium ponere, non dubito, quin ipsis pueris videatur esse puerile. Quid enim^a Sancti, sine Christo, possunt facere? Dæmonia^b ciuciant; linguis loquatur novis, serpentes tollant; pallio^c aquarum diuortia faciant; oleum^d noua accretione coagmentent & amplificent; claudis^e gradiendi vim impertiāt; morbos per^f sudaria depellant; Etiam^g umbrā ægritudines abstergant; eos^h qui è vitâ excesserunt; ad vitam reuocent; calumⁱ ne pluat, claudant; clausum^k ut pluat, aperiant; Solis umbrā^l in horologio retrorsum decem gradibus reducant; Solem^m precipitantē sistant; Luna accessum retardent, ad extremumⁿ opera quæ Chri-

stus

stus facit, & ipsi faciant, & maiora horum faciant. Quid tum inde? Num propria virtute? Nihil tam vanum. An in Christi nomine? apprimè verū. Nec enim solius Petri, sed Sanctorum omnium hac oratio est: Viri Israëlita, Act. 3, 12. quid miramini in hoc, aut nos quid intuemini, quasi nostra virtute aut pietate fecerimus hunc ambulare? Quibus testimoniis perspicuum efficitur, Diuos esse riuiolos, ab ipso capite Christo arcessitos & ductos, eorumq; miracula ad ipsum auctorem Deum referēda esse, qui est^a mirabilis in sanctis suis. Si quis^b autem videtur contentiosus esse, nos talem consuetudinem non habemus, neq. Ecclesia Dei, quæ Sponsi sui documentis instituta, illius^d gloriam alteri non dat, sed Dominum^c in Sanctis eius laudat. Verum de hiis in presenti satis. Quare me ad meum munus, pensumq; reuocabo. Stultum etenim est ante historiam effluere, in ipsâ autem historiâ succingi.

^a P sal. 67,

16.

^b 1. Cor. 11,

16.

^c P sal. 44,

11.

^d 2. Cor. 11, 2^d Isa. 42, 8.^c P sal. 150,

1.

2. Machab.

2, 33.

APPROBATIO.

In hac doctissima in Diui Patricij vitā Præfatione, & duobus libris de eiusdem Sancti vita & gestis conscriptis, quod sanctam Catholicam sanctę Romanę Ecclesię religionē offendat, vel bonos mores, aut Maiestatem Regiam, continetur nihil, imò propter egregia exempla, & memorabilem antiquitatem, mihi digni & vtilis videntur, qui imprimantur & legantur: quod hac mea subscriptione attestor. Datum Antuerpię, anno 1587. IIII. Id. Septembr.

Henricus Zibertus à Dunghen, S. Theologiae Doctor, librorum Censor, Canonicus Cathedralis Ecclesię B. Marię Virginis Antuerpię.

17

DE VITA SANCTI PATRICII, HIBERNIÆ

APOSTOLI,

LIBER PRIMVS.

NNO, ex quo humani ge- *Nascitur Pa-*
neris liberator in lucem est *tricius anno*
editus, trecētesimo sexage- *Salutis 361.*
simo primo, Calphurnius,
vel Calphurinus, vir cū pri-
mis honestus & honoratus,

ex Conchessâ, fœminâ probatissimâ, suscep-
pit filium, qui cū salutarī aquâ tingeretur,
Suchar, vel Sôcher, pōst à S. Germano, Ma-
gonius, postremò à Cēlestino primo, summo
Pontifice, Patricius erat nominatus. Est au-
tem natus Patricius in maritimo Britannia
territorio, quod antiquitas Taburniam, vel
Eiburniam appellauit. Nonnulli verò adfir-
mant eius natale municipium Emptor di-
ctum. Hic, qui ambitione aliqua de Patricij
laudibus laboraret, multa ad generis splēdo-
rē in mediū posset producere. Eius siquidem
mater soror erat Martini Turonēsis Episco-
pi, cuius admirabilis sanctitas, quasi lux quæ-
dam,

Patricij mater
D. Martinus
soror.

dam, extinctis reliquis, totam iam olim Galliam illustravit. Dignus auunculus nepote, dignus nepos auunculo. Patricius adhuc puerio literarum magistro operam dedit, in his studiis quibus puerilis ætatula informari solet. Per id temporis cum Britannia tum Hibernia variis ariolis referta erat: qui natalitiis stellis, pecudum extis, & fortuito sortitu edocti, oracula fundere, futura prædicere. Atque hac inueteratâ insulitate ita vtrunque gentem infatuarunt, ut nescio quâ religione simplices idiotas aniliter & superstitiosè obstrinxerint. Inter alia isti longè antè denunciarunt, fore hominem Britanniam oriundum, qui exercitum inuictum ex bellicosissimis militibus conduceret, qui Hibernorum insulam victoriis suis illustraret, qui bellatorum ferocitatem comprimeret, omnemque resistentibus triumphum eriperet. Britannici fatidici, imò verò omnes vetulæ huius herois in Hiberniam aduentum præcognoscere, hanc vaticinationem cottidianis sermonibus usurpare. Hic verò Hiberni furere, & bacchari, quoties Britannus aliquis eorum aures fastidioso hoc oraculo obtundebat. Quin & Hibernici vates nihil à Britannicis magnoperè dissentire. Futurum enim augurabatur Britannum,

Britannici & Hibernici vates Patricij aduentum in Hiberniam prædicunt.

num, qui in Hiberniam cū suo ligno aduentaret, cuius mensa in Oriente poneretur, quæ diuinis cantilenis personaret, cuius ministri, *Fiat*, responderent. Hunc fore qui Hibernos domaret, sana dirueret, patrios deos & penates è tota insula exterminaret, ad summam, illius doctrinam nullo vnquam exitu cōcludendam. Isti verò augures, tanquam talpæ, tetrīs tenebris obscurati, quid effutiebant, prorsus ignorare. Est enim Dæmon veterator callidus, suosq; sectatores infidelitatis nocte obcæcatos, nominum ambiguitate ludificare præclare nouit. Nam fatidici nihil minus somniabant quàm de vno homunculo: contraq; illum maximum fore regem diuinabant, qui multo magnoq; comitatu seipsum stiparet, qui cum ingēti exercitu Hiberniam innaderet, atque omnium bellorū victor esset. Ceterū diuinitatis prouidentia notauit & designauit ad hanc lauream Patrium nostrum. Is enim cum ligno venit, qui nihil sapiebat nisi Christum, & hunc crucifixum. Regium etiā & præpotens erat, Christi vexillum sufferre, dæmonis furorē ab hominibus auertere, perfidiæ caliginem discutere, Christianam Rempub. componere, seruatoris gloriā propagare, nō corpora laniare

Dæmon veterator callidus.

armis, sed corda Euangelij dulcitudine demulcere. Hoc igitur effatum victoriæ, peruagatum vsque ad vltimos vtriusque insulæ fines, imposuit Hibernis de die in diem solitudinem atque onus: quare, populo conuocato, post longas ac difficiles deliberationes, vnâ animorum conspiratione constituunt bellum adparare, & Britannos si non armis deuincere, saltem repentinis incurfionibus, tanquam sempiternos hostes, vexare. Hoc enim modo fatorum auctoritatem & fidē imminuere credebant. Magna hæc fuit inopia consilij. Nam si omnia fataliter eueniant, vt plæriq. infideles statuunt, quid tam fatuū, quàm fatis occurrere & obsistere, vel gigantum more cum diis immortalibus bellum gerere? Nec enim humanis neruulis potest impediri, quod anticipatâ fatorum necessitate est constitutū. Hiberni tamen omnem conatum in Britannorum perniciē parant, & cum exercitu collectitio ex piratis aliisq; conductis hominibus conflato, naues concendunt, in maritimas Britannia oras impetum faciunt, agros vastant, villulas inflammant, & multorum sanguinem, summâ intemperantiâ helluantur. Aliqui verò omnem humanitatem non exuunt, sed victoriam

Fatorum futilitas.

Hiberni Britannos inuadunt.

riam quoquo modo temperant: Siquidē aliquam multos ingenuos pueros & adoleſcentulos partim dedititios, partim captiuos ex Britannia abripiunt. In horum numerū Patricius, iam tum ephœbus, peruenit. Poſt huius prædæ ſectiohem venalitij Archipiratæ Patricium Hibernico Dynaſtę vendiderunt. Plagiarius ſeruum de lapide cinctum porcorum gregi præfecit. Homo adoleſcens in hoc fortunæ flexu conſtitutus, cœpit has moleſtiarum moles temperatè ferre, omnemque libertatis ſuæ ſpem in Chriſti bonitate collocare. Sexennium hanc ſeruitutē Patricius ſeruiuit. Quo ſpatio magnas & acerbis miſerias exauſit. Etſi enim tyrānus adoleſcentem, propter ſuauiſſimos atque optimos mores, diligentiam, nauitatemque vnicè dilexit, tamen barbara illa ac perfida viuendi licentia, & futiles adulterinæ religionis ceremoniæ nauſeam Chriſtiano captiuo dederunt. Nam licet ipſe ab officio non diſcederet, ſed tanquam bonus Lot inter malos ciues caſtè ſanctēque viueret, tamē intimis ſenſibus angebatur, tantam hominum multitudinē infidelitatis tenebris circumfundi, atque ad inferos pœnas in perpetuum luere. Quocirca cōtinuis precibus numē obſecrabat, vt gen-

*Captiuos in
Hiberniam
duunt.*

*Captus ab
Hibernis
Patricius an-
no abatu 16.*

*Porcorū gregi
præſectus.*

*Sex annos in
ſeruitute vi-
uit.*

tem hanc ab illâ perfidiæ nascâ, quâ eam humani generis hostis iam diu irretitâ tenuit, expediret, cumque ex hac sordidâ seruitute in pristinam libertatem vindicaret, quo facilius & felicius ad Hibernorum salutem omnes liberti curæ, vigilæ cogitationesque elaborarent. Hic Deus petitoris ærumnas miserari, eiusque precibus & optatis occurrere voluit. Nam dum certo quodam tempore arctior Patricium somnus tenet, iuuenis, admirabili dignitate fulgens, ei multa de nocte adparet, qui illius animum molestiis leuat, dormienti benignè promittens, Deum opt. max. eius votis non defuturum Patricius, somno solutus, animum ab angoribus abduxit, sibi que maximam spem ex Angeli consolatione comparauit. Non ita multo post, dum porci, quorum custos erat, terrâ nasci effodiunt, vnus ex grege glebam amouet, quæ non mediocrem auri vim operare videbatur. Hunc ubi thesaurum captiuus conspexit, statim ei persuasissimum fuit, congiarium illud ex diuino ærario cælitus ad eum fuisse missum. Paucis interpositis diebus peropportunum tempus nactus, sermonem cum Hibernico Dynasta instituit, & quasdam verborum ambages interponens hominis mentem sagaciùs odorari

Angelus dormienti Patricio adparet, & libertatem promittit.

Thesaurum in agro Patricii reperiit.

odorari cœpit, an scilicet licitum esset, à seruitute redimi. Herus toto capite annuit, modo numerato illi satisfacere posset. *Auro reperto seipsum à seruitute redimis.* Perpau-
cis hîc verbis ultro citroq; habitis, Patricius depactus est cum eo, nullamq; interponens moram aurum persoluit, & tyranni dominatu liberatus reditum in patriâ maturare incipit. Quare proripuit se quàm celerrimè potuit ex Dynastæ ditione. Nā hominis voluntatem flexibilem esse optimè sciuit, qui licet pecuniâ captus aliquam seruitutis intercapedinem concederet, verisimile tamen fore, tyrannum, ingenium suum ad omnē dolum & falsitatem versantem, fidem labefacturum; ideoque satius esse iudicauit, discessionis celeritate libertati suæ cōsulere, quàm itineris tarditate callidi ac versuti hominis religionem experiri. Atque hæc opinio libertum non fefellit. Commodum enim biduo adfuit, cū Dynasta, propter serui sui abitum, magnum animo ceperit dolorem: equo igitur aduectus Patricium omni vi atque incitatione est persequutus. Verum operam homo fraudulentus & mendax perdidit. Nam Patricius post manumissionem, cum minimi dilatione temporis exasperrimis barbaræ crudelitatis periculis pruden-

*Patricium
fraudulentus
herus persequitur, sed
frustra.*

dens & prouidus euolauit. Quin etiâ pecuniam, quam à seruo accepit, non vsque adeò huic auaro vsui fuisse, nonnulli veterum rerum pronuntiatores literis mandarunt, quia pactiōem, quam repromisit, rescindere nimis iniquè voluit.

Percurrenti mihi hoc in loco, & perquam diligenter seriem ordinemque euentorum contemplanti nonnulla occurrunt, quæ certè silentio nō debēt præteriri. Primùm, Deū ex improborum flagitiis multū emolumentum, admirabili suâ prouidētiâ, elicere: vt etiam in his ipsis rebus, quibus mali bonis obesse, omni cogitatione, cupiunt, bonis prodesse perinuiti soleant. Tum deinde, Numen seruis suis, etiam cū tempestas offertur formidolosissimi temporis, semper præsto esse; & quanquam eorum petitiones in opportunum tempus differt, tamen procrastinationis tarditatem auxiliij certitudine adfluenter compensat. Et item illud considerandū est, Deum istam temporis diuturnitatem, quâ Patricius seruitute premebatur, ad multorum cōmodum salutariter inclinasse. Nā si primo mense, quo captiuus in Hiberniam venerat, libertatem recuperasset, tantas, opinor, vigilias & curas in Hibernorum salute ac incolumitate non

Ma'i dum bonu obesse student, prodesse solent.

Profuit multis Patricij captiuitas.

non defixisset. Patricius itaque (vt institutū ordinem prosequamur) in maritimo opidulo, Beri, nominato, tota paschali celebritate commoratus, tempus non inaniter consumpsit. Egit enim cum hospite, qui iam tum infideliserat, de Christianā fide; quem non per-^{Patricius hospitem ad Christi fidem conuertit.} pugnacē in disputando habuit, quoties cum discipulo sermones doctor contulit. Nā qui incrementum dat Deus, aditum cælesti gratiæ in auditoris mēte patefecit. Quare ex tenebricoso perfidiæ gurgustio emergens, in Christianorum numero non ita multò pōst per salutarem vndam fuit repositus. Huic filius natus erat, Bionnus dictus, egregiā dignitate præcellens puerulus. Is, simulac Patriciū conspexit, in eius collū inuasit, multasq; horas in eo suauiendo consumpsit. Parentibus, qui pueri morositatem probè nouerant, hæc inusitata beneuolentia mirāda accidit, quòd primo ad spectu in noui diuersoris familiaritatem intrasset, eamq; gratiam non inuitanti concessisset, quam aliis inuitatibus hætenus denegarat. Nam si eum Patricius oculis, auribus, complexu non teneret, plangore & lamentatione complebat domum. Patricius pueri gratiam magis ac magis colligere. Ille verò Patricium germanissimum suū paren-^{Eius amore hospitem uisum ardet.}

tem, Hiberniæ regē, magni Dei præconem, dæmonum exagitorē, honorificentissimis verbis nominare. Atque hæc eclogia adstantium risum maximè mouerunt: Verum puer illa omnia eius instinctu cōcitus fudit, qui ex ore infantium & lactentium laudē suam perficere nouit. Dū hæc in diuersorio aguntur, aura transmissioni in Britāniam non inopportuna adflare incipit, atq. hoc ipso tempore oneraria nauis in portus ore vectores exspectat. Quod ubi Patricius intellexit, moram atque impedimentum navigationi inferre noluit. Rhedam igitur conscendens, hospiti suo, cum totā familiā plurimis verbis plurimam salutem dixit: Quē ubi Bionnus discedentem aduertit, patrem, patrē semel atque iterum contenta voce inclamat: me tibi, inquit, socium adscribas, à tuo latere non discedam, domi hīc non sordescam. Hīc naturalis pater, interdū orare, quandoq. etiam minaciter terrere. At puer nec blanditiis alligi, nec minis compelli potuit, ut à Patricij sodalitate se disiūgeret. Vbi Christi seruus adeò virilem constantiam in puerili leuitate perspexit, admirans dixit: Verè cēlestis pater huius pueri nomen in æternæ vitæ palimpsesto inscripsit: ascendat ergo currum: eum mihi

filium

Psalm. 8, 3.

*Patricius in
Britanniam
navigare pa-
rat.*

*Bionnus puer
post Regnum
deus, se ami-
cum Patricio
adiungit.*

filium adoptabo, & illius amorem, ut par est, amabo. Quamquam autem parens filiolum in deliciis singulariter habuit, suam tamen voluntatem ad diuinam aggregauit, puerumque in cistum coniectum Patricij tutelæ, egregiâ animi alacritate, commendauit. Hic, paucis interpositis mensibus, aquis salutaribus expiatus Benignus nominabatur. Qui institutus educatione doctrinaque Christianâ, quam plurimis hominibus (ubi ætate processit) & vitæ puritate, & optimarum artium studiis non modò extremis, atque alienis locis, sed domi etiam saluti fuit. Cum igitur omnes vectores (redeo ad rem) plenissimis velis mare transissent, & certas siluestres ac incultas Britanniae partes errantes peragrascent, pagani, quibus se comitem Patricius præbuerat, inediâ, quâ biduum tulerant, debilitati (quandoquidem in vastâ solitudine nullum cibum, quo famem pelleret, vel precio vel precario adipisci poterant) diuinitatem perfidis maledictis cœperant figere; atque Patricio nimis iracundè ac valde intemperanter ut probrum obiecerat, illius Deum, quem hætenus tam magnificis verbis in cælum extulit, fautoribus suis in asperis rebus auxilium non ferre. Nam, inquiunt, si talis fortè Deus existat, consequens est, ut

aut

Benignus progressu temporu vir sanctus euasit.

Pagani ob famem impatiens.

aut facultas voluntati, aut voluntas facultati defit. Hoc si dederis, est impius; illud si concesseris, est ridiculus. Quid enim magis impiū esse potest, quā seruis suis (in quorū numerum te adscribis) in tātis angustiis opitulari nolle? Aut quid magis ridiculū & eneruatum est censendum, quā adserere, penes illum esse omnem omnium rerum potestatem, cui non est integrum, in asperis temporibus, ad leuamenti quidquam famulis suis, in extremum discrimen adductis, adhibere? Patricius sceleratissimis perfidorum vocibus irritatus respondit, hūnc, quem ille colebat Deum, esse re vera Deum, hoc est talem, qui cæleste auxilium à suis famulis frustra implorari nunquam permittit: quorum vitæ (ut aliarum rerum omniū) non solū est defensor, sed etiam cōseruator. Eius esse proprium munus, dare salutē, liberare periculis, qui nili plenus esset clementiæ, mansuetudinis, patientiæ, non dubium fore, quin terræ hiatus eos, in expiabile scelus anhelantes, deuoraret, aut crispis fulcans aliquod fulmen vitā illis repentinō eriperet: Deum tamen ita improborum sceleribus conuiuere, ut præsēntis nequitiae pœnas in diem, numini notum, sceleratis incertum, seuerus vindex referuet. De
cuius

*Eorum blas-
phemis Pa-
tricius occur-
rit.*

cuius item potestate non esse dubitandum, cuius verbo totius machinæ fabrica fuit cōstituta; voluntatem etiam infinitis laudibus prosequendam, qui bonitate sua cuncta sustentat, qui afflictos excitat, fessos recreat, miseros tutatur, postremò qui omnibus, eius fidem implorantibus, adiutricem manum per benignè porrigit: contraq; illorum deos futiles ac eementitos esse, truncos etiam, quos fabricum industria edolauit, omnes simili stupiditate imbutos, qui in exciso stipite aliquam salutis spem collocarent: ad extremum illos iniquos esse rerū æstimatores, qui hoc in eius Deo desiderabant, in quo ipsorum dii iustissimè reprehendi possunt. Nā si quid (inquit) habeant adiumenti, fustuarium merentur, qui opitulari eis recusant, qui istos eosdem deos colere, precari, venerariq; consuescunt. Quod si minimè valeant, cum maximè velint, vobis in his difficultatibus auxiliari, quousque tandem aliquam speculæ particulam in illisponetis, de quorum viribus longo interuallo desperatis? Hic homines audacissimi, cum ipsorum causam hoc molesto ac difficili argumēto premi animaduertissent, capitibus demissis, obmutuerūt. Patricius verò, sensim incedens, illos anteire est passus,

*Paganorum
dij ridiculi.*

*Deo pro impiu pagani,
vir sanctus
proci fundit.*

passus, humiq; stratus prece & obsecratione
 supplici Numē exorauit, vt famam suā, per-
 ditorum famem depellendo, amplificaret:
 „ quorum (inquit) fateor scelera perpetuo di-
 „ gna sunt supplicio, pręsenti indigna subsidio.
 „ Verūm illis tua misericordia hanc gratiam
 „ concedat, quā eis tua iustitia meritissimo ne-
 „ gare posset. Improborum dicta factis refel-
 le. Sic enim fortasse eueniet, vt eos tum infi-
 delitatis pigeat, tū horribilis blasphemix pu-
 deat. Hic cū religiosus flagitator nonnihil
 spatij in acerrima meditatione posuisset, in-
 solitam sibi celeritatem susceperat, atque an-
 tеггessos viatores, subito gaudio cumulatus,
 erat persequutus. Dum iter simul ad quan-
 dam siluam conuertunt, ecce tibi grex por-
 corum, inter quos nullus erat gracilitate stri-
 giosior, peregrinatoribus occurrit. Atque ad
 hoc pabulū plus additamenti accedit. Nam
 conspiciunt in cauis, ac geniculatis arborum
 partibus apum examina, in quibus faui, sil-
 uestri melle farti, redundāt. Pagani, cibi de-
 siderio æstuant, vi & impressione porcos
 mactant. Tātū autem abfuit, vt hoc bene-
 ficium, diuinitus in eos, sanctissimi adolescē-
 tis precibus, collatum, isti agnoscerent, vt to-
 tum illud idolis pessimā mente acceptū fer-
 rent:

*Eius preces ex-
 audiuntur.*

*Pagani Dei
 benignitati ni-
 mis ingrati.*

rent: quibus, religionis scilicet causâ, hostias immolabât. His rebus de more peractis, auidi epulones carne & melle sese ingurgitant. Verùm Patricius, licet sæpius inuitatus, compransor sedere renuit: partim quòd totum illud dæmonibus litaretur, partim vt Domini nostri effatû certû & verû confirmaret, non in solo pane viuere hominẽ, sed in omni verbo, quod procedit de ore Dei. Per hos dies capitalis quædum hæresis, de Christi gratiâ difficillimè sentiens, multorum animos tabificâ peste infecit. Huius erroris antesignanus fuit Pelagius, diuinæ gratiæ acerrimus aduersarius. Docuit enim, humanû arbitrium, etiam cælesti gratia nudatû, sufficere ad æternam felicitatem comparandam. Quanquam verò D. Paulus omnes huius controuersię latebras intima disputatione fuit perscrutatus, ipsaq; prima bonorû cogitata diuinæ gratię adscribenda esse, pronûtiatis solis luce clarioribus demonstrauit, tamẽ Pelagius ac eius adseclæ satius esse censuerûnt, Apostoli mentem ad priuatos sensus proiectâ audaciâ detorquere, quàm priuatos sensus ad illius mētem Christianâ humilitate adplicare. Verùm perfidis & profligatis hisce hominibus sese opposuit S. Augustinus, diuinæ gratiæ,

cum

Matth. 4, 4.

*Pelagiana
hæresis circa
annum Salu-
m 394.*

*1. Cor. 4, 7.
2. Cor. 3, 5.
Ephes. 2, 8.*

*In libro de
prelest. Sancti.
De natura &
grat. De spi-
ritu & litera,
De gratia &
libero arbit.
multiq. aliu
lo. in.
Vincet. Illiren.
Beda Hist.
Angl. lib. 1.
cap. 10, & 17.*

*Britanni Ca-
tholici Gallo-
rum Episcopo-
rum opera in-
plorant.*

*S. Germanus
& S. Lupus
in Britannia
naugant.
Beda lib. 1.
Angl. Hist.
cap. 17.
Pelagianos ad
disputandum
provocant.*

cum à D. Paulo discesseris, & venator sagacissimus, & propugnator acerrimus. Quorum errores cum ex multorum mentibus stirpitus euelleret, vera & palmaris sententia, Catholicorum consensu firmata, altera illa sibilis explosa, in Ecclesia principatum tenuit, & ad summam diuinæ gratiæ gloriā floruit. Pelagij tamen fautores, quorum principes erant Cælestius, Iulianus de Campaniā, & Agricola, de humanis viribus, diuino auxilio orbatis, balbutientes, simplicium mentes falsis opinionibus imbuere toto animo & omni studio laborarunt. Catholici verò Britanni hoc malum domi longius serpere intelligentes, literas ad finitimos Galliarum Episcopos dant, à quibus enixè contendunt, nobiles ac in argumentando exercitatos Theologos in Britanniam adlegare, qui contra id, quod Pelagiani adserunt, accuratè & exquisitè disputent, ne quid Catholica fides detrimēti, diuturno silentio, capiat. Galli fratribus Catholicis recta & honesta petentibus, minimè desunt: Siquidem S. Germanum, Episcopum Antiodorensem, & S. Lupum, Trecastræ Episcopum (par Theologorum literatissimum) in Britanniam quàm primùm mittunt. Hic Catholicæ fidei propugnatores concertatorium

rium bellū hæreticis indicere. Pelagiani verbis certamen adpetere, re ipsa disputationem omnem diffugere, non insolitā hæreticis timiditate. Et si enim, dum soli sublatè ample-
 que declamarent, insipiētium oculis, verborum præstigiis, tenebras offundebant (siquidem est per facile non aduersantem superare; nihilq; existit ita improbabile, quod non nugatoria sophistæ loquacitate fiat verisimile) tamen cum in aciem dimicationemq; veniendum esset, ubi aliud videretur orationis pigmentis aduersario repugnare, aliud rationis momētis aduersarium expugnare, volebant quasi pugnando tergiuersari. Catholici, acri & præsentī animo præditi, instare, urgere, tubarum veluti sono hostes certamē procrastinantes ad pugnam prouocare. Pelagiani ad arma compulsi tandem aliquando magna cum difficultate (nā nihil inuito facile existimo) milites in propatulum locum congregant; Germanus & Lupus certamen cum illis institunt; argumenta neruosè vibrant; acriter concludunt; hostes diuerticula quærentes in Solem reuocant; debilitatē & abiectionem animorū omnibus significantius manifestant; fucos, quibus hactenus idiotis imponebant, denudant; quidquid plausi-

Hæretici dum soli declamant, imperite plebecula fortes videntur: dum disputant cum doctis, indocti inueniuntur.

bile & popolare hæretici proferunt, inauratum, non aureum esse demonstrant. Pelagianū itaq. hæsitazione tractuq; verborum tempus consumunt; & quos argumentis verberare nequeunt, contumeliarum iaculis confodere incipiunt. At verò Catholici eorum conuitiis Christianā patientiā; ratiunculis, si quas adferunt, exquisitā doctrinā occurrūt. Hic ubi auditores (inter quos multi aderant, qui sese in Pelagianas partes dabant) duces & doctores suos meru ac diffidentia fractos & debilitatos animaduertunt, in Catholicorum partem in singulos dies magis magisque inclinant. A quo tempore diuinæ gratiæ propugnatio & propagatio bene gratiola apud illos permanuit. Cum igitur Gallorum Pontificum nomen in Britannia celebratum esset, Patricius noster omnibus quibus viis potuit; se in S. Germani familiaritatē insinuat. Verum difficile factu non fuit ad tam adfabilem virū adspirare: qui sanctissimi auunculi lectissimum nepotem in familiaritatem libentissimè recepit. Sed hoc in loco mihi discordare scriptores videtur. Nonnulli enim commemorant, Patricium isto ipso tempore, se ad amicitiam Germani contulisse, & vnde viginti annos cum sancto Pontifice studiis

Pelagiani succumbunt Catholicis.

Conuictis non argumentis Catholicos inuadunt.

Patricius S. Germano se adiungit.

diis & exercitationibus coniunctum vixisse. Aliis verò placet, D. Martinū, Patricij aunculum, sancto Germano, quasi doctōri, hunc suum nepotē tradidisse, in cuius sinu & cōplexu quadraginta annos vixit. At existimo in hoc erratum, si ordines temporū ritè explicentur, quoniam S. Germanus triginta solum annos & 25. dies Pontificium honorem obtinebat: Deinde etiam si verum sit, quod à Platinā memoriæ est proditum, S. Germanum auctoritate nutuque Celestini primi Pontificis maximī, in Britanniam fuisse missum, siue primum, siue secundum aduētum eius intelligamus (bis enim ad Britannos S. Germanus nauigauit, primum cum Lupo, postea cum Seuerō Treuironum Episcopo), hæc familiaritatis diuturnitas minus credibilis videtur. Quandoquidem Celestinus primus octo solum annos, cum quorundam mensium & dierum adiectione, Ecclesiæ gubernacula tenuit, qui hunc, quem in manibus habemus, Patricium ad Hibernos legauerat, anno Salutis 425. cū Celestinus biennium in Pontificatu vixisset. Quod ex diligenti temporum notatione faciliè adparet. Quanquam autem est inter eos, qui memoriam antiquitatis colligunt, de numero an-

Vide eius vitā in Surio tomo 4. de 31. Iulij lib. 2. cap. 35. Et Bedam hist. Angl. lib. 8. cap. 17. & 21. Plat. in vita Celestini primi num. 43.

Vide Suriarū ubi supra li. 7. cap. 19. & sequens. & li. 2. cap. 1. & sequens.

Vide Onuphr. 8. in Chron. Rom. Pontif.

Anno Domini 425. Patricius ad Hibernos à Celest. primo est missus.

norū controuersia, consensu tamen vno cō-
centuque narrant, Patricium permultos an-
nos S. Germani familiarissimū fuisse. Quod
ipsum in magnā laude ponundū duco. Nam
si ille Romanus ex eo necessariò effici vo-
luit, Marcum filium, magnos in præceptio-
nibus decretisq; philosophiæ progressus ha-
buisse, quòd annuo tantūm spatio Athenis
Chrysippo operā dederit; quanto magis Pa-
tricius, non modò eximiis artibus eruditus,
sed vsu etiam ac sanctitate admirabilis existi-
tisse putandus est, quem S. Germanus, præsul
spectatissimus, contubernij necessitudine se-
cum habuit multos annos coniunctissimum;
qui veræ philosophiæ nobilitate infinitos
Chrysippos superauit: cuius castissima do-
mus & Diocesis omnium virtutum exem-
plis Atticorum scholis plurimū præstite-
runt. Magni quidem interest, cum perfectis
hominibus planeque piis ætatem conterere,
quorum exemplo adsuæfacti qui erunt, ne
cupientes quidem vix poterunt non bene
viuere. Certè D. Paulus cū Iudæorū ani-
mos, maleuolentiā in illum suffusos, mitiga-
re conaretur, quò maiorem doctrinæ suæ fi-
dem faceret, secus pedes Gamaliel se erudi-
tum iuxta veritatem paternæ legis, palā pro-
fitebatur.

*Adulium in-
terest cum bo-
ni viuere.*

Act. 12, 3.

fitbatur. Nam probè nouit vas electionis illud apud Iudæos multum ponderis habuisse, modò similitatem deposuissent, & integram causam, ab aduersariis suis variis contumeliis extractam, æquabili rationis statera ponderassent. Sed iam ut ad id, unde digressi sumus, reuertamur, Patricius, qui iam tum Magonius vocabatur, sanctissimi Pontificis familiaritatem ad multorum commodum progressu temporis conferebat. Nam se totum in literas interiores abdidit, & animum à mundi illecebris, ut antea semper, ad pietatis studium, inexhaustâ aueritate, transtulit. Omnes interim cogitationes ac labores in primis ad Hibernorum salutem secundum suam direxit. Vix aliquod tempus illi vacabat, in quo Hibernorū miseriam ei ante oculos non obuersabantur. Neque solum vigilans ad hanc curam meditati solebat, sed somnians etiam videbatur literas per statorē ab Hibernis accipere, in quibus eum iterum atque iterum rogabant, iter ad eos celerrimè arripere, gregemq; illius clientelæ commissum, præceptis institutisque Christianæ fidei imbuere. Atque eodem temporis articulo videbatur sibi videre infantes Hibernorum pueros partim quasi in maternis aluis mobi-

Patricius omnino sedulitate literarum operam dat.

In Hibernorum salutem omnem curam incubans.

Illius industria per somnia incitatur.

liter palpitantes, partim in cunis perquā flebiliter vagientes, qui querimonias agerēt, & hæc in illius aures verba insusurrarent: Quo usque tandē retardabis (Dei minister) in Hiberniam reditum? Quamdiu nos dæmonis immanitas illaqueatos tenebit? Quam ob causam libertatem nostram adeò oscitanter procrastinas? Nihilne te dæmonum diritas, nihil perditorū arumnæ, nihil interitus tantarum animarū, nihil cottidiana infantium expectatio, nihil desiderium Hibernorum omnium, nihil horum lamenta eiulatusque excitabunt? Nos in damnatorum pistrinum impingi non intelligis? Impatibilē, quā premimur, tyrannidē non cernis? O pater, ô Pastor, da te nobis, fer opē, ad nos propera: propera? imò verò velocissimè aduola. Nos ex dæmonis faucibus, Dei tui gratiā fretus, eripe; vincula, quibus distringimur, conuelle. Hoc quasi ploratu Patricius subitò expergefactus diu multumque trementibus artubus in somnij meditatione hæsit. Neq; enim sine Numinis instinctu tale quid dormientis mentem occupasse, facillimè sibi persuasit. His igitur calcaribus currens incitatur, ac flagrās eius studiū, perinde ac si flammæ oleum instilletur, ardentius accenditur. Romā con-

tento

tento studio cursuq. pergit : Celestino Pontifici maximo pro Hibernorum salute se supplicem abiicit. Quàm grata verò hæc petitio Celestino fuerit, ex his quæ sequuntur facile constabit. Nam paullo antè quàm Romam Patricius aduentasset, Pontifex maximus quorundam literis certior erat factus, multos in Britannia, aliisq; territoriis finitima vicinitate coniunctis, Pelagiana hæresi depravari, & veros ac germanos Christianos partim infidelium importunitate, partim hæreticorū procacitate magis ac magis exagitari. Ex quo nuntio multorum iudicio maiorem animo dolorē cepit. Nihil enim sanctus Antistes antiquius habuit, quàm Britanniam ac finitimā loca ab infidelitatis & hæreseos tenebris ad Euangelij lucē adducere. Totum itaque negotium principibus Romanæ Ecclesiæ Præsulibus diligentius & accuratius cogitandū cōmisit. Interfuit huic cætui Palladius, Archidiaconus omni tū doctrinæ tum pietatis dignitate ornatissimus. Is itaque in Christi vineto operari non mediocri animi appetitionē desiderans, seipsum huic negotio, re consultā, offerebat. Celestinus hominī de sancto proposito susceptoq; consilio mirificè gratulatur, eum Pontificē creat, ad Sco-

Romam contendit, ac Pontifici maximo se supplicem pro Hibernis præbet.

Palladius ad Hibernos præmittitur.

tos legatum mittit, magnaq; caeremoniarum
 follennitate sacram scripturam ac varia reli-
 quiarum monumenta multis spectantibus
 peregrinanti adtribuit. Paladius verò simul
 ac in aquilonari Hiberniæ plaga (siquidē Hi-
 berna dicebatur id temporis Scōtia, vt alibi
 notauimus) pedem ponit: barbari effrenatā
 audaciā contraueniunt, sanctūque Ponti-
 ficem ac reliquos Romanos, quos sibi socios
 & adiutores adiunxit, in maximum pericu-
 lum adducunt. Paladius, re visā, cum sodali-
 bus, iusto metu perterritis, se in fugam dat,
 in finitimas Scotiæ Albanensis insulas iter
 confert, vbi Euangelium prædicando multo-
 rum animos à pristinā perfidiæ cæcitate ad
 veritatis lumen traducit. Non diu in illis par-
 tibus erat commoratus, cū eius nomen ad
 Britānos Scotos, præsertim Christianos fame
 celebritate peruenisset, quocum per crebras
 literas egerant, ab istis raris & angustis locis
 recedere, & eos inuisere, apud quos cū ma-
 iore securitate, & non minore vtilitate suum
 munus præstare posset: Paladius ad illos vi-
 cissim literas dat, amoris ac caritatis plenas,
 in quibus se nō nolle respondet, modò sum-
 mus Pontifex id ei negotij det, à cuius san-
 ctitate mandatum habuit, de certis finibus
 per-

*Hibernic. rerū
 lib. 1. & in ap-
 pend. cap. 17.
 & 19.*

*Hiberni Pala-
 dium ac socios
 in periculum
 adducunt.*

*In Scotiam
 Albanensem
 fugit.*

*Ad Britānos
 Scotos Paladius
 iuuatur.*

*Nihil sine Pon-
 tifici maximi
 auctoritate fi-
 cit: qui Scotorū
 rogatu ei in illis
 partibus euan-
 gelizandi au-
 thoritatem con-
 cedit.*

peragrandis, extra quos egredi, ac Euangelij
sementem facere iniussu eiusdem Pontificis
non fas esse rescribit. Scoti his literis perle-
ctis, Pontifici maximo supplices sunt, quem
satis exorabilem inueniunt, propterea quòd
tunc temporis Patricius Romæ, vt supra di-
xi, pro Hibernis intercessit; cui sanè diuina
prouidentia integrum negotium reseruauit.

Hunc igitur nostrum Celestinus pontificia *Patricius in*
dignitate ornat, honoris etiã causâ Patriciũ *Hiberniam a*
appellat (ex quo tẽpore Magonius vocati est *Celestino mit-*
defitus) partim quòd priscis temporibus or- *tus.*
do Patriciorum magnâ in Romanâ Repub.
dignitatem haberet, partim quòd Celesti-
nus iam antè quasi quadam præfagitione di-
uinaret, hunc nouum legatum multorum
ciuium patrem fore, qui in Christo Iesu per *1. Cor. 4. 15.*
Euangelium eos gigneret. Ad hoc nominis
veriloquium respexit ille, quisquis fuit, ve-
tulus scriptor:

*Sonat Patricius iam pater ciuium,
Multorum ciuium & pater plebium,
Habitus Hiberniensium & Glasstencium
Sortitus meritò tale vocabulum.*

Patricius itaque omnibus rebus, quæ susce-
pto ac recepto huic negotio necessariæ es-
sent, adfluẽter instructus, iter ad Hiberniam

C 5 habuit,

*In Hiberniam
navigat anno
425. vel ut
alii places 430.*

*Bene ab incolis
acceptus.*

habuit, ad quã mare traiectus est, anno Salutis humanæ 425. De cuius aduentu cum ad incolas adlatum esset, magnus ex omni parte ad illum cõkursus fiebat. Et si enim reperti sunt nonnulli sicarii, in quorum animis humani generis hostis tyrannicũ principatum occupavit, qui Præsulem ab Hibernicis finibus arcere sunt conati, tamẽ maior plebeculæ pars, ad eum alacris & læta confluit, quem non tanquam inquilinũ repellere, sed ut domesticum ac familiarẽ certatim suaviari cœperunt. Inerant in Patricio permulta inuitamenta, quibus Hibernorum benevolentiam facillimẽ colligebat. Egregia fuit oris dignitas, verborum comitas mira, summa absque morositate grauitas, quæ sermonis suauitate, tanquam mellito succo, perspersa, non tã timeri ab intuentibus, quàm amari consuevit. Ad hæc Hibernicẽ loquendo cuius Hiberno par erat: incolarum item venas iam inde ab adolescentiã optimẽ tenebat. Nam quid illorum voluntatem læderet, quid rursus conjunctionem conciliaret, longo imbutus usu cognitum ac exploratum habuit. Verũ humana erant ista. Princeps autem causa conciliandi benevolentiam fuit Deus opt. max. qui ex lapidibus fuscitare filios Abraham potest,

Matth. 3, 9.

rest, cuius singulari beneficio discipulorum corda sunt ardentia, dum illis scripturâ aperire dignatur. Venit etiâ in tanto populi concursu Patricij salutandî ac visendi gratiâ, Albius Episcopus Hibernus; siue is exstiterit Palladij discipulus, siue antea in aliis orbis terrarum partibus nonnihil adtigerit doctrinæ Christianæ, pro certo non habeo. Domi etiam credibile est eum doctû fuisse nostræ religionis præceptis. Nâ quibusdam placet, qui in antiquitate percipienda multum laboris posuerunt, D. Iacobum cûm occidentes mundi plagas peragrasset, in Hiberniâ etiam nauigasse, & nonnullos insulæ habitatores fidei dotibus S. Apostoli prædicatione muneratos fuisse: cûq; posteri maiorû vestigiis insistere nō desisterēt, aliquos, tradunt, ætate Patricij repertos esse, qui impressam eiuldē doctrinæ orbitâ consectabantur: qui tamen per totam illam continuationē seriemq; annorû, inter infideles, vt per pauca margaritæ inter multos vmbilicos sparsim delitescere solebant. Verè an secus, in nullam partē disputo. Ast quantâ perfectione Christiani officij Patricius suum negotium in Hiberniâ transegerit, deinceps videtur explicandum.

*Vide legendam
nouam Angl.
in vita S. Pa-
tricij.*

DE

DE VITA SANCTI

PATRICII, HIBERNIÆ

APOSTOLI,

LIBER SECVNDVS.

PATRICIUS igitur celeberrimâ populi gratulatione, vt antè scripsi, acceptus, statò quodam die cōcionem vidit maximam, suspensis atque occupatis animis exspectantem, quid noui tandem nouus hospes tantæ taliq̃ coronæ nunciaret. Auditorum itaque exspectationi pius præsul occurrens, huiuscemodi eis adhibuit orationem: Si quis intraret in aliquod
 „ergastulum, intolerabili pædore foetidum,
 „in quo magnam frequentiam & multitudinem hominum offenderet, quorum corpora constricta essent vinculis, quorū membra carnifices, omnem humanitatem abii-
 „cientes, continuist tormentis laniarent: credo ego, illius aduentum his miseris fore
 „exspectatissimum, qui eos viâ & ratione
 „doceret, quomodo possent, si modò vel-
 „lent, à molesto & putido pædore ad odorum

*Sancti Patricij
ad Hibernos
cancio.*

rum suauitates, à terris tenebris ad lumen
Solis, à diuturnis vinculis ad nouam li-
bertatem, à grauibus pœnis ad desidera-
ta solatia, sine vlla retractatione, perueni-
re: Hoc cùm ita naturâ comparatum sit,
vt certè est, non possum, non adduci in
spem maximam, meum vobis aduentum
pergratum fore, qui idem sanè nuncius sum,
qui vobis captiuis optatum nuntium adfe-
ro, fontemque salutis aperio, qui vos è
longâ seruitute in perpetuam libertatem,
modò dicto audientes eritis, vindicabit.
Quorsum, inquiet aliquis, ista? Captiui
scilicet sumus, cùm liberi viuamus? In car-
cerem coniecti, qui longè lateque vaga-
mur? Iacemus in tenebris, qui cæleste il-
lud iubar apricantes conspiciamus? Mira,
Patrici nuntias, non modò à nostrâ intelli-
gentiâ disiuncta, sed etiam à consuetudi-
ne communis sensus abhorrentia. Bene
narras. Atque hoc ipso is miser quàm ma-
ximè miserandus mihi videtur, qui non sen-
tit, quantâ miseriâ implicatus viuatur. Nam
si quis esset in facinore manifesto depre-
hensus, iudicis sententiâ condemnatus,
certusque dies constitueretur, quo pœnas
legibus & iudicio daturus sit, nisi ante de-
fini-

„ finitum mortis tempus refipifcat , atque vt
„ ignofcatur , pœnitente deprecatione poftu-
„ let: nōne illius cafus vobis miferimus vide-
„ retur, fi reus ſibi perſuaderet, ſe nunquam ad
„ tale maleficium acceſſiſſe , extra omne peri-
„ culum eſſe, qua inani confidentiâ elatus, ad-
„ miſſum ſcelus agnoſcere , iudicis miſericor-
„ diam concitare , impunitatemq̃ue ſclerum
„ ſuorum adſequi pro derelicto habet: ad eun-
„ dem modum nos omnes , qui vitam cū ma-
„ ximis miferiis permiftā viuimus, in hoc vno,
„ tota mente omniq̃ue animi impetū , ver-
„ ſari debemus , vt damna , quibus adſicimur;
„ ſeruitutem, qua vexamur; tyrannidem , qua
„ opprimimur; intentis oculis intueamur; ne
„ fortè, dum de ſecuritate ſumma in periculis
„ maximis , & de falſa felicitate in veris miſe-
„ riis inaniter gloriamur , de omni gradu ra-
„ ptim deiectioni , ad interitum ruamus ſubitum
„ & ſempiternum . Primū itaque in noſtras
„ calamitates conſiderationem intendamus,
„ tum deinde quā ratione his miferiis leuari
„ poſſimus , magnā cum curā & diligētīā per-
„ ſcrutemur . Effeſtor cæli & terræ molitorq̃;
„ Deus in primā vniuerſitatis ſtructurā homi-
„ nem ad imaginem & ſimilitudinem ſuam
„ creauit. Atq. in hunc communem noſtrum
paren-

parentem congeſſit Deus ornamenta, multi-
 tudine varia; bonitate diuina; ſtabilitate etiã
 firma; modò ipſe Numiniſ volũtati firmè &
 conſtanter paruiffet. Eum etiam in Paradifo
 collocauit, id eſt, in nitidiſſimo viridiſſimoq;
 campo, omni amœnitate perfuſo. Cui volu-
 ptario loco nihil defuit, quod oblectaret, ni-
 hil adfuit, quod offenderet. Ceterũ nõ ita
 diu tantæ voluptatiſ uſuram habuit. Nam,
 teterrimus hoſtiſ humani generiſ, dæmon,
 de cælo cum ſuo ſuperbo ſodalitio, ob ſuper-
 biam, præcipitatuſ, parentiſ noſtri felicitati
 maximè inuidebat. Vidit enim poſt ſuã rui-
 nam hominum genus in illiſ locum, diuinã
 electione, cooptari. Quocirca in hoc vnum
 omnem cõnatum parabat, vt adituſ nobiſ
 ad cælituſ congreſſum vaſtre & malitioſè in-
 tercluderet. Cuiuſ rei rationem hac aſtutiã
 conatuſ eſt. Poſuit Deus hominem in Para-
 diſum voluptatiſ, vt operaretur & cuſtodi-
 ret illum, præcepitque ei dicens: Ex omni li-
 gno Paradifi comede, de ligno autem ſcien-
 tiæ boni & mali ne comedas: in quocunq;
 enim die comederiſ ex eo, morte morieris.
 Hanc legem viuendi Deus homini dedit,
 quam vt primuſ parens perumperet, ſempi-
 ternuſ noſter hoſtiſ omni ſtudio eniti nõ tar-
 dauit.

Genef. 2. 15.

„dauit. In quo conatu victor euasit. Nam mu-
„lierem veterator callidus ludificauit, mulier
„maritum suum in fraudem induxit: quando-
„quidem ambo fructum prohibitum come-
„derunt. Atque in hoc primo parente omnes
„peccauerunt: qui merito atque optimo iure
„reus mortis à Deo, iusto iudice, pronútiatus,
„se ac posteros suos innatâ illâ dignitate spo-
„liauit, nostrumque collû in horribilem dæ-
„monis laqueum miserabiliter inseruit. Fuit
„enim cum suâ vxore ex Paradiso eiectus, pri-
„mis illis ornamentis atque deliciis orbatus,
„conscientiâ oppressus delicti sui, ex quo de-
„lictò, veluti ex impuro gurgite, omnia hu-
„mana scelera profluxerunt. Nam ante hunc
„lapsum Deus animæ partes ita ordinauit, vt
„appetitus rationi, quasi suæ legitimæ dominæ,
„moderandi & regendi sui potestaté tradide-
„rit. Ast vbi homo à Numinis imperio defe-
„cit, omnia fuerunt in contrariam parté ver-
„sa. Nam appetitus, tanquã intractatus & no-
„uusequus, immoderatâ ferocitate, reiectis
„habenis, exsultans, rationi morigerari diutius
„noluit, imò verò in omni actione in eâ domi-
„nari furibunda bellatrix voluit. Iure id qui-
„dem. Nam indignus est, cui inferiora pareât,
„qui superiori Deo obsequi recusat. Nec verò
hoc

hoc tantum interno bello ardebat homo, “
sed extrinsecus etiam rerum omnium con- “
fusio & perturbatio erat. Nam ipsæ bestiae, “
cicures creatæ, in quibus ante peccatum na- “
turalem habuit auctoritatē homo, post pec- “
catum immansuetæ effectæ eundem indi- “
gnari cœperunt. Imò verò quocunque illius “
oculi inciderunt, pericula sibi vndique pro- “
poni satis perspicuè intellexit. Mare vidit, at “
nantem fluctibus obruere potuit. Mōtes iti- “
dem conspexit, qui mole suā præcipitantem “
obtererent; campos cōculcavit, qui in exspe- “
ctato & repentino hiatu ambulantes absor- “
berent: aërem oculis crevit, qui tabificā pe- “
ste spirantem inficeret, & variis morborum “
cruciamētis nauseantem affligeret; ignem “
adspexit, qui mortale ac patibile illud suum “
corpusculum aut flammis amburere, aut fu- “
mo posset suffocare: In solis radios aciem in- “
tendit, cuius accessu calore cremari, contraq; “
discessu frigore congelari poterat. Quoties “
sementē faceret, toties in messe pro frumen- “
tis spinas, pro frugibus vepres, aliasq; herbas “
inimicissimas frugibus colligebat. Post sar- “
mentorū immissionem furculi vel pruina “
repressi pubescere non potuerunt, vel siti ex- “
usti exaruerunt. Atque ita aduersante & re- “

D

pugnante

„ pugnante cæli fatu terræque conceptu, exi-
„ mios labores exiguus fructus compensauit.
„ Quid de ipsis hominibus dicam, quorū vnus
„ alteri arma, vim, necē intentabat? Quot bella
„ suscepta? Quanta pugne pugnata? Que vul-
„ nera adflicta? Quot clades adlata? Quanta
„ multitudo interfecta? Quot homicidia per-
„ petrata? Atq. ad hunc modū dæmon in vni-
„ uerso terrarum orbe, tanquam in suo regno,
„ tyrannidem furenter exercens, nullū genus
„ crudelitatis præteriit, sed vsq. eò hominum
„ mentes excacauit, vt relicto veri Numinis
„ cultu, novos sibi deos fingerent, in quorum
„ clientelam, quoties in aliquam difficultatem
„ incurrebant, se cōferrent. Hic Soli litare vo-
„ luit; iste Lunæ superstitionis sacrificacione se
„ addixit; alius dei sui architectus idolo picto
„ vel ficto diuinitatis honorē, cæco animi im-
„ petu, tribuit. Singulis omnium quodcunque
„ numen placebat, eligendi potestas fuit. Nam
„ flocci facit Dæmon qualem quisq. Deū co-
„ lat, dummodo verū Deum respuat. Etenim
„ quamdiu homines ex tam crassâ inscientiâ
„ laborant, non possunt non sine oculis, non
„ sine mente viuere, deprauatos motus in ani-
„ mis suis impressos & iniustos habere, atq. om-
„ ni miseriâ ad extremum profligari. Ad extre-
„ mum

num dico, quod sanè Extremum vobis, in ignoratione harum rerum versantibus, est prorsus incognitum. Nam si ut præsentis vitæ, ita nostrarum ærumnarum finis aliquis reperiri posset, nostræ miseriæ nō essent miseriæ nominandæ. Siquidē illud non est miserū, in quo reperitur aliquod extremū. Verum alius, præter præsentē, mundus existit, in quo Deus in impios & consceleratos pœnas constituit, genere, absque controuersia, horribiles, varietate infinitas, acerbitate grauissimas, perpeſſu intolerandas, perennitate interminatas, quarum sola recordatione metu exhorrescens exalbesco, atque omnibus artubus contremisco. In hanc carnificinā, omnibus ærumnis & miseriis cumulata, isti homines post mortem compelluntur, qui hoc in mundo sceleribus sese adstringunt, atq. dæmonis tyrannidi mancipati viuūt. Atque ad istum ipsum carcerem primus noster parens, à Dei mandato in Paradiso discedens, se ac suos posteros perditè amandauit. De humanis miseriis perpauca exposui, de earundem remedio nonnulla audietis. Cum in his miseriis temporibus ac perditis moribus, quibus dæmon nos à profugio & portu æternæ beatitudinis exclusit, nostra salus extra modum

adflicta fuiſſet : Deus opt. max. miſeratione
permotus, humanum genus, omnium ſcele-
rum colluione turpificatum , diuturnâ hac
calamitate leuare ſtatuerat. Quamobrem fi-
lium ſuum in mundum miſit, qui naturæ
noſtræ particeps effectus, omniſq; peccati la-
beculæ expers, acerbitem à nobis omnibus
ſuo pretioſo ſanguine redemit. Inſinitæ cle-
mentix euidentiffimum ſignû. Quid etiam
nobis aut dignitate maius, aut bonitate me-
lius accidere potuit, quàm tali tâtoq; pretio
ab interitu vindicari ? Quæ fanè myſteria vt
intelligenter à me dicantur, rogo, vt à vobis
attètè audiâtur. Dominus noſter Ieſus Chri-
ſtus, Dei filius, ex diuiniffimâ virgine Mariâ,
natus fuit inter Iudeos Iudæus. In quos cùm
innumèrabilia beneficia contuliſſet, illius di-
uinâ liberalitate immoderatè & ingratè abu-
ſi ſunt. Adtribuit enim cæcis viſum; ſurdis
auditum; mutis linguam; claudis inceſſum;
ægrotis ſalutem; mortuis vitam; &, quod ca-
put eſt, pœnitentibus veniam. Veruntamen
Iudæi tam inuſitata inauditæque gratiæ ni-
mis ingrati, eum diris ſuppliciis maſtare ſtu-
dent, quẽ omnibus officiis proſequi debent:
Chriſtum itaq. cõprehenſum ad Caipham,
principem ſacerdotû, ducunt. Quicquid au-
tem

rem malitia architectari, fraus fingere, inui-
 dia machinari, vanitas potest excogitare; in
 nefario crimine, & fraude capitali, Christo,
 totius innocentiae exemplo, impiè nefarieq;
 imponunt. Coniuratos itè testes perdit pro-
 ditores, infirmati conscientia fraudum suarum,
 subornant, quorum linguæ, mercede adstri-
 ctæ, ad calumniatorum nutum fictæ sunt &
 accomodatæ. Postea cum Pontio Pilato præ-
 sidi tradere, à quo iniquo iudice barbarè &
 iniquè tractatum, ad militum ludibrium po-
 situm, verberibus crudelissimè adfectum, ini-
 mici, furore incensi, in crucem tollere. Quo
 genere mortis nihil fuit cum apud alias na-
 tiones, tum apud Iudæos, aut ad estimationem
 turpius, aut ad dolorem acerbius. Quantà verò
 tormentorum vim præsidium salutis libera-
 tisq; nostræ id temporis pertulerit, nemo ho-
 mo poterit animo complecti, multoq; minus
 verbis explicare. In quam te cunq; corporis
 particulam oculorum cōiectu dares, nihil non
 cruentum, nihil nō ad viuum resecatum di-
 spiceres. Caput cerneret spinea corona redi-
 mitum; manus ingentibus clavis perforatas;
 pedes pari diritate cruci suffixos; cor militari
 lanceâ transuerberatum; linguam siti torri-
 dam; cutem verberibus distortâ; varices pla-
 garum

garū multitudine tumidos ac turgidos; ner-
uos ad summā crudelitatem intentos; venas
recentissimo cruore, instar stillicidij, redun-
dantes. O terram illam beatissimā, quæ dif-
fluentem hunc sanguinem absorbere potuit!
Iam verò quorsum ad internos dolorū acu-
leos orationem conuertam, quorum acerb-
itatem humani pectoris angustia capere nul-
lo modo possunt, omnes omniū gentiū lin-
guæ explicare nequeunt. Quis itaq. tam fe-
rus & ferreus esset, qui hoc lamentabile spe-
ctaculum, absq. infinitā vī lacrymarū & do-
lorū, oculis vīsurparet? Quod vsq. eo immane
fuit, vt ipse Sol, ne Iudeorum scelus videret,
extraordinariō contactus integumento, (ni-
hil enim ex omni seculorum memoria tale
fuit visum) se abdiderit, crassæque tenebræ,
meridiano tempore, terram opacauerint.
Vnde effectum est, vt Dominus noster, qui
in ortu suo stellam effecerit lætantem, in suo
etiam interitu solem habuerit mœrentem.
Nec verò superiora tantum illa mœsto fue-
runt & cū turbato vultu, sed inferiora etiam
suum pariter dolore susceperunt. Quantus
in cauernis mugitus? qualis in antris fremitus?
Quam horribiles terræ motus? Quanta
monumenta aperta? Quæ petræ scissæ? vt
etiam

etiam ipsa saxa, domini sui tormentis molli-
ta, languescerent, ad cuius poenas marmorea
sceleratissimorum Iudæorum corda obdurue-
runt. Quid multa? Nullus post homines na-
tos & notos tantos uspiam cruciatus pertulit,
vel perferre, pro communi conditione vitæ,
prorsus vlllo modo potuit: & tamen humanæ
incolumitatis restaurator, nostram salutē si-
tenter appetens, crudelissimis his exemplis
interimi voluit. Nam nisi ipse hæc tormenta
subire voluisset, nullam ei vim inferre inimi-
ci potuissent. Hoc enim mortis genere sub-
uenire hominū saluti maximo cōsilio Chri-
stus decrevit. Siquidem per lignum Dæmon
victor de homine triūphauit; per lignū Dæ-
mō victus homini succubuit. Primus homo,
relinquens & abiiciens obedientiam, nos è
paradiso exturbauit; secundus homo factus
obediens vsq. ad mortem, mortem autē cru-
cis, nobis in cælum non modò aditum, sed
etiam introitū aperuit. Quid igitur ad hanc
mansuetudinem addi potuit? Si amicus pro
amico, aut æqualis pro æquali mortē oppe-
teret, nã ille quidem nimis agrestis & inhu-
manus esset, qui tanti beneficij memoriã ab-
iiceret, quiq. singularem honorem tam sin-
gulari amico, etiam mortuo, non tribueret.

Philip. 1, 8.

„ Qualem igitur gratiam Iesu Christo habere
„ poterimus, qui à nostrâ miserâ oculos suos
„ non deiecit, sed iustus pro iniquis, dominus
„ pro captiuis, filius pro exsulibus, domesticus
„ pro peregrinis, liber pro seruis, agnus pro lupis,
„ amicus pro hostibus, Deus pro hominibus,
„ ex argilla & luto fictis, vitam profudit? Quâ
„ plenissimâ hostiâ pro nobis satisfecit, & cœle-
„ stem patrem nobis placauit. Atque adeò ter-
„ tiâ die à mortuis gloriôsè resurgens, immor-
„ talitatem est consecutus; sedensq; ad dexte-
„ ram patris, seruos suos, è dæmonis faucibus
„ ereptos, suauissimo suo adspectu in perpetuū
„ beat. Ad quam sedem vobis apertus est cur-
„ sus, modò veterem caliginem ab animis ve-
„ stris dispellere, fictis & commentitiis super-
„ stitionis fabulis renuntiare, atque in Christi
„ auctoritatem vos cōferre volueritis, qui acer-
„ rimam vim teterrimæ belluæ debilitauit &
„ fregit, nosq; suo sanguine, maximis tormen-
„ tis seruitutis atque interitus liberauit.

Hęc oratio, benignè & diligēter audita, mul-
torū animos magnoperè percussit, quos an-
teactæ vitæ pudere & tædere cœpit; in quo-
rum mentibus nouum adhuc motum con-
citauit hoc, de quo iam scribere instituo: Dū
hanc orationē in concione Patricius habuit,
hastile

hastile eius , in quod toto corpore incubuit, *Miraculo do-*
 in pede cuiusdam principis, qui turbæ inter- *ctrinam con-*
 fuit, vel potius præfuit, in scius fixit: cumque
 in dicendo omni genere amplificationis ex-
 arderet, baculi spiculo reguli pedem effode-
 re. Existimauit vulneratus, præfulem, deditâ
 operâ, illius pedem perforasse, ut vel ex hoc
 stimulo coniecturam faceret, quàm acerrima
 in cruce tormenta hominum liberator
 pertulerit. Nam in eâ religionis nostræ par-
 tem, magno orationis impetu, Antistes fere-
 batur. Hac item mente Dynasta fuit, oportere
 illos, quorum mentes ad Christianam re-
 ligionem fingerentur, in aliqua corporis par-
 te discruciaci. Proinde vultu occultans sen-
 tentiam, pedē de loco, ne transuersum qui-
 dem vnguem, dimouere voluit. Ut primū
 Pōtifex errorem suum obstupefactus agno-
 uit, Dynastæ virtutem admirans, quòd fron-
 tem saucius non contraxerit, se ei purgat, cō-
 firmans hoc per imprudentiā contigisse. Sup-
 pliciter itaq. Deum Præsul obsecrat, perfosso
 medicamentū adhibere: cuius precibus su-
 premus medicus locum non relinquens, pla-
 gam, nulla cicatrice obducta, apprimè opti-
 mē sanauit. Hoc miraculo ingens hominum
 multitudo incitata, Christianæ doctrinæ ad-

D s sensum

*Patricij in suo
munere indu-
fina.*

sensum præbuit. Non languebat interea Pa-
tricij industria, sed noctes & dies Euangelij
furculos serere, solum, antea minimè suba-
ctum, salutariter arare. In quo labore mirum
est quantum profecit. Quamplurimi enim
in singulos dies, perfidiæ vepreculis extirpa-
tis, se ad bonam frugem receperunt. Dū hæc
in Hiberniâ geruntur, animarū prædator &
direptor Dæmon, pristinam suā vim magis ac
magis infringi & debilitari Euāgelij promul-
gatione perspiciens, nonnullos è suis mini-
stris furiis agitat, cosq; inuidiæ flamma in Pa-
triciū incendit. In hoc numero habiti
sunt magi, ac reliqui vani & futiles malefici,
sociatâ consensione diffociatæ superstitionis
constricti. Quod genus consccleratorū vbi
vbi viuit, præ reliquis mortalibus, de salutis
statu deiectum, in omnem iniquitatem de-
mersum viuit. Isti igitur curam & vigiliam
præstant, quibus modis Præfulis consilia pos-
sint frangere, atque Christianę fidei fautores
ab huius doctrinæ studio detertere. Teneri
enim eorum rem aliter non posse, vident.
Quamobrem certo quodam die præcipuos
insulæ procures adeūt, multisque rationibus
confirmant; illorum in primis interesse, mo-
dò sibi salutem atq. vtilitatē Reip. proponāt,

*Magi Sancto
se opponunt.*

*Reip. procures
adloquuntur.*

extru-

extrudere ex Hiberniâ in Britanniam Patri-
cium, novos motus cōuersionesq; veteris re-
ligionis quærentē. Quid enim, inquit, ma-
gis absonum ac absurdum censerī debet, aut
à vestrâ dignitate lōgius abesse potest, quàm
alienigenæ, fortunâ abiectō, vestras aures be-
nignè & attentè dare. Lumen, vt præ se fert,
adfert, & tamen nobis noctē offundit: liber-
tatem verbo promittit; at nos in seruitutem
reapse inducit: vmbras aliquas futuræ gloriæ
consecratur, cuius rei veritas minimè est cer-
ta, eiusdem adeptio maximè est dubia. Spe-
citra nobis horribilia proponit, quæ pueri in-
fantes in metu non ponerent, intelligentium
irrisione ludi debent. Res ab auis, proauis,
atauis vestris gestas ex literarum monumen-
tis repetite. Nōne illi suum cursum cū sin-
gulari virtutis exsuperantiâ transcurrerāt, &
tamen ad eorū aures noua hæc philosophia
nunquam peruenerat? Quid de nostro ordi-
ne dicamus, qui in miseris communibus &
turbulentis temporibus vobis semper salutē
fuit. Quoties, consultis deorum immorta-
lium oraculis, impendentes Reip. casus longè
antè denuntiauimus? Iā verò dij, sententiam
rogati, conticescunt, & à nostris negotiis, ob
huius aduenæ præsentiam, oculos auertunt.

Quo.

» Quocirca cùm nihil magis expetendum sit,
 » quàm reconciliatum deorum studiũ habere,
 » Patriciũ deorum omnium hostem, pestemq;
 » populo molientem è nostrâ insulâ eiiciamus.
 » Ita enim & vos ornamenta dignitatis, resq;
 » publica præsidia stabilitatis conseruabit. His
 & huiusmodi nugatoriis ratiunculis optima-
 tum animos à Christianâ religione magi con-
 nantur alienare. In quorum sententiã non-
 nulli discessionem faciunt. Coniurati vnũ se
 in locum ad ædes cuiusdam Dynastæ cõgre-
 gant, vbi in conuiuio, opiparè parato, Præsu-
 lis aut exsilium aut cædem minacibus verbis
 eructant. Patricius huius coniurationis cer-
 tior factus (neque enim fuit obscura) se in
 societatem epularis accubationis nõ inuita-
 tus offert. Quo intrante, nulla fit cõuiuarum
 cõsurrectio: vnum excipio poëtã, in nostram
 religionem bene animatum. Verùm Ponti-
 fex eorum vultum subire (prout est eius hu-
 militas) minimè recusat. Nam ad hũc finem
 venit, vt coniuratorum mentes sensusq; de-
 gustet, vt magorũ furentes impetus, vanosq;
 conatus cohibeat, denique vt salutarem col-
 lectam conuiuia recumbentibus elargiatur.
 Accumbit itaq; non rogatus. Mira omnium
 taciturnitas, vultu seuerò ac tristi declarata
 moro-

Nonnulli op-
 timates contra
 S. Patricium
 conspirant.

morositas. Hic certus magus, tempus, ut arbitrabatur, peropportuno homicidio nactus, paululum secessit, ut Patricio venenum pararet. Quo negotio ex animi sententiâ confecto, Pontificem amicè compellare, perbenignè adloqui, venenatum poculum honoris & amoris ergò ei tradere. Præsul satis perspectum habuit (siquidem intus fuit monitor, qui ei omnia suggessit) veneficum ei merces fallaces & fucosas obtrudere. Quare paterâ plenâ manu accepit. Prius verò quàm potû primoribus labris gustauit, unâ aut alteram guttam in terram proiecit, quibus stillis tota veneni vis inclusa in solum cecidit: quod reliquum fuit, exhaustit. Hic magus inflatus lætitiâ & insolentiâ momentum de momento expectat, quo Præsul mortuus concidat. At verò ubi resaliter cecidit, ac putauit (nâ Patricius epoto poculo remâsit incolumis) veneficus omni acerbitate & rabie furere, atq. Antistitē his verbis adfari: Hui, unde tu? cui (malum) deo te ministram præbes? Qualem religionem in nostram patriâ inducis? Quo tandem prodigio transmarinam tuâ doctrinam illustrare poteris? Ad certamen te pro-uoco, etiam si non sim nescius, quàm iniqua duelli conditio sit, cū tam molli & enervato aduer-

Sanctus venenatus paratur.

Nihil ei nocet.

Ad certamen à mago provocatur.

aduersarioluctari, quem quidē vincere gloriosum non esset, à quo vinci ignominiosum foret. Verūm experiamur vires tuas. Iā nunc, vt vides, æstas est. Niuémne imperate potes? Ad hæc Patricius, Ego, inquit, in omni actione mentem meam ad Dei voluntatem conferre aueo. Magus existimans hoc ad victoriam esse satis, territoriū niue obduxit, postea campos densissimis tenebris, quasi connubia nox esset, obtēdit. Remoue, inquit Patricius, niuem: dispelle caliginem. Hic alter, Istud, inquit, mihi integrū non datur, hodierno vel crastino die, vsq. dum persimilis horæ punctum recurrat. Ad hæc Pontifex, cui ergo ars tua non admodum misera & miseranda videatur, quā hominibus, cū obesse velis, obesse vales, cū prodesse velis, prodesse nō vales. Hic cū Antistes paululū interquieuisset, Numinis auctoritate fretus niuem & tenebras subito abegerat. In quo miraculo maxima hominū frequentia adstans, & exitum contentionis exspectās, exclamauit, multiq; infideles, idolis renuntiantes, sese in Christianæ religionis studiū, repudiatis malis suavoribus, tradiderunt. Alio item tēpore furunculus aliquis caprū clepserat, & comederat. Pecuarius furtum cum Patricio cōmunicat.

Præ-

Magnum deuincit multasque animas lucratur.

Furtum miraculo manifescat.

Præsul concionem aduocat, furtū reddi iubet. Adfuit iam tum in confessu furunculus, qui Præsulis imperiū pro nihilo duxit: siquidem nihil minus quàm de restitutione cogitauit. Hac fraude animo conceptâ, cæleste Numen caprinum sonum ex furis vêtre elicere. Adstātium oculi in hominem furacem conuerſi. De quo per antiquus hymnus:

*Virtus ostenditur noui miraculi,
Hircus cognoscitur ventre latrunculi
Balatu, igitur mirantur populi
Virtutem Dei famuli.*

*In hymno ad
Matut. in of-
ficio S. Pa-
tricij.*

His & huiusmodi miraculis permagna ad Christianorum collegiū accessio fiebat. Patricius itaq. gregi suo, tanquā bonus Pastor, acri inspectione inuigilat; frequēti & assiduâ admonitione Christianos nouitios ad omnē pietatē informat; infidelium errores conuincit, reclamantes magos peruellit; ægrotorum grabatos concurſat; quorū mentes Euangelij pabulo nutrit, corpora, quando expedit, oratione sanat. Dum hūc vitæ cursum Patricius in Hiberniâ tenet, adhuc non desunt aduersarij, qui illius doctrinæ effrenatâ & præcipiti mente obnituntur. Alij etiam quasi in biuio vacillantes, in quā se viam dēt, animis sollicitis & anxiiis anquirunt. Qui cū varias Pa-
tricij

*Adhuc alij
Sancto resis-
tunt.*

tricij conciones attentis animis excepissent,
certo quodam tempore ad hunc modū cum
„ antistite sermonē instituerant: Multa tu qui-
„ dem, bone vir, inuitamenta in medium pro-
„ fers, quib⁹ aures nostras delinire vidēris; plu-
„ rima etiam horribilia tormenta minaciter
„ proponis, quibus nos à deorum cultu deter-
„ rere conaris. Verūm quī probari possit, hanc
„ philosophiam, quā nobis inculcas, ad verita-
„ tem accomodari. Quare, vt præcisa sit no-
„ bis omnis in futurum dubitatio, pone ante
„ oculos nostros ista, quæ pleno ore laudas, cæ-
„ litum præmia; dispiciamusea, in quibus cum
„ tantā corporis conquassatione exhorrescis,
„ inferorum supplicia, tum, absq. vllā procras-
„ tinatione, Deum tuum per debitam obser-
„ uantiā venerabimur & colemus. Cū verò
„ verba tantū audiamus, & hāc beatitatem,
„ ad quam nos incitas; & illam miseriam, à quā
„ nos reuocas, quibusdam inuolucris obtegere
„ videris, satius esse ducimus, in pristino nostro
„ cultu permanere, quàm præsentia mūdi so-
„ latia pro futuris incertisq. oblectamentis, te
„ auctore & consuasore, repudiare. Hic Patri-
„ cius, Fides, inquit, non est earum rerum, quæ
„ sub adspectum cadunt: tum enim fides non
„ esset fides. Ista ergo mysteria sunt à nostris
ocu-

oculis disiuncta: quæ absentia animo contē-
 plari, præsentia nō possumus intueri, quam-
 diu corporum compagibus inclusi hīc viui-
 mus. Verūm cū hoc responsum illorū au-
 res nō impleret, Antistes ad tēpus ab illis dis-
 cedere, Numen humiliter orare, vti corū de-
 siderio, pro suā diuinā prouidentia, satisfacere-
 ret. Præfulis precibus non defuit Deus, cuius
 instinctu ad aquilonarem Hiberniæ plagam
 progressus, caueam in quodam recessu offen-
 dit, in quam qui intrabant terribilia spectra,
 solatis quandoque interpuncta, videbantur
 sibi videre. Quod quidē Antrum (vt de lo-
 co nō prorsus dissimili scribit D. Gregorius)
 omnipotens Deus ad correptionem viuē-
 tium in hoc mundo voluit ostendi; vt mētes
 infidelium, qui inferni tormenta esse nō cre-
 dunt, tormentorum loca videant, qui audita
 credere recusant. Ad hanc Cauernam, ætate
 Patricij, magna turba certatim confluxit. Ab
 intransitibus multa mirabilia recitabantur, ex
 his nonnulla antiquitatis monumentis con-
 signata sunt. Hic locus à nostratibus Purga-
 torium S. Patricij nominatur. Verūm qui no-
 strā memoriā in hunc sese locum compin-
 gunt, nullum sibi terrorem iniici sentiūt, nisi
 fortē eos arctior somnus complectatur. Sed

Gregor. lib. 4.
 dialog. cap. 35.

Purgatorium
 S. Patricij.

Gregor. Ho-
mil. 29.

in primâ religionis cōsisturâ (quo tēpore mi-
racula vt plurimum crebriora sunt) veri qui-
dem simile mihi videtur, quàm plurima ido-
la, truculēta & terribilia ad spectu, solita fu-
isse pœnitentibus ante oculos obuersari. Hæc
Spelunca ab exterarum gentium peregrinis
summâ iam olim religione frequentabatur.

Dionysius Car-
thus. lib. de 4.
nou. s. art. 48.
et de partic.
iudic. art. 24.
Iacobus Ianuē-
s. in vita S. Pa-
tricij, in legēdo.

Dionysius Carthusianus non pauca de quo-
dam Egneo & Tondalo narrat, qui abdide-
runt sese in hanc fossam. Iacobus itē Ianuen-
sis, disciplinæ S. Dominici alumnus, scribit,
virum nobilem, Nicolaū nominat, expiandi
sceleris causâ, in hoc antro delituisse, vbi
multa ei ad timorem, multa ad solatiū pro-
poni visa sunt. Præterea familiaris meus Pa-
ter Michaël Tradosius, Hispanus, D. Frâncisci
præceptis institutisque adstrictus, vir omni
laude dignus, mihi narrauit, se lectitauisse li-
brum satis ponderosum, nondū typis signa-
tum, qui iter & peregrinationem cuiusdam
Vicecomitis cōplectitur (is verò Perello ap-
pellabatur) ad Purgatoriū S. Patricij : in quo
libro multa explicantur, quæ lectorē in ma-
gnam admirationem traducerent. Hic reli-
giosus Peregrinator humatus est in conuen-
tu D. Francisci Perpiniani, vbi & liber ipsius
Vicecomitis manu scriptus in hodiernum
vsque

Perpinianus
est castas in
Kontian. in
Epi. copat
Blomf.

vsq. diem cōseruatur. Verūm huius Latibuli origo nonnullam inter scriptores controuersiam parit. Ioānes Camertes aliorū coniecturā ducitur ad suspiciādum, Claudianum poētā ad hanc foueam hęc, quę sequuntur, carmina aptasse:

*Ioan. Camertes
in cap. 34.
Solini.
Claudian. li. 2.
ep. 84.*

*Est locus extremum pandit qua Gallia littus
Oceani pratentus aquis, quo fertur Vlysses,
Sanguine libato, populum mouisse silentum.
Illic umbrarum tenui stridore volantum
Flebilis auditur questus, simulachra coloni
Pallida, defunctasq. vident migrare figuras.*

Hoc si ad veritatem accedat, vt locum esse demus ante Patricium natum, non tamen ad celebrem religionis vsum antea fuit accommodatus. Ceterū alij nobis negotium facescunt, negantq; hunc nostrum Patricium huius monumenti vel auctorem, vel inuentorē fuisse. Quam opinionem duabus rationibus firmare conantur. Primū, propterea quod Siluester Giraldus Cambrensis, diligentissimus inuestigator Hibernicę antiquitatis, cū minutos quosq; ac angustos Hibernię angulos exquisitius depingat, huius tamen Antri ne mentionem vsquam facit. Et quanquam, inquiunt, si ratiocinationem ad acrem ac seueram topicorum normam diri-

*An Patricius
Hiberniæ Apo-
stolus fuerit
Purgatoriij
huius inuictor.*

gas, argumentum, cuius punctum negando conficitur, non necessario & Dialecticè concluditur, tamè cum Giraldus apud animum suum proposuerit, omnes notabiles Hiberniæ locos è tenebris in adspèctum lucemque proferre, parum probabile videtur, tam insignè monumentum ab illo fuisse prætermisum, si id temporis aut cognitum, aut miraculis fuisset nobilitatum. Deinde verò pauci fossam hanc nostro Patricio adtribuunt, sed aliù Patricium Abbatem auctorem ponunt, qui religionis fundamenta, à primo Patricio iacta, perficere voluit. Hæc illi. Verùm si secundus Patricius hoc munus præstiterit, necesse est, vt Giraldū Cambrensem ætatè antecedit. Siquidem Giraldi temporibus, qui floruit circitèr annum Salutis 1180, fidei maturitas in Hiberniâ fruticari perseverauit, tametsi in deprauatos incolarū mores Cambrensis scriptor asperius inuehitur. Iam verò si illa negans conclusio primum Patricium videatur pungere, quī secundum non itidem confodiat, minimè perspicio. Verùm vt nihil in hac causâ cōtrouersię relinquatur, lectori confirmo, Purgatorium S. Patricij Giraldi Cambrensis ætatè cognitū fuisse & peruulgatum. Atque istud ipsum Giraldi scripta

non

Giraldus Cambrensis in topograph. Hibern.

non modò significant, verumetiam decla-
rant cuius verba libet adpingere:

Est locus in partibus Ultoniæ continens insu-
lam bipartitam, cuius pars altera probatè re-
ligionis ecclesiam habens, spectabilis est &
amoena angelorum visitatione, sanctorumq;
loci illius visibili frequentia incomparabili-
ter illustrata. Pars altera hispida nimis & hor-
ribilis, solis dæmoniis dicitur assignata: quæ &
visibilibus cacodemonum turbis & pōpis fe-
rè semper manet, exposita. Et paulò post;
Hic, inquit, ut asserūt tormenta si quis semel
ex iniuncta pœnitentiâ sustinuerit, inferna
les amplius pœnas, nisi grauiora commiserit,
non subibit. Hic autem locus Purgatorium
Patricij ab incolis vocatur. De infernalibus
namque reproborū pœnis, de verâ post mor-
tem perpetuaque electorum vitâ vir sanctus
cū gente incredulâ dum disputasset: ut tâta,
tam inusitata, tam inopinabilis rerum noui-
tas rudibus infidelium animis oculatâ fide
certius imprimeretur, efficaci orationum in-
stantiâ magnam & admirabilem viriusq. rei
notitiâ, duræq; cervicis populo perutilem,
meruit in terris obtinere.

Giraldi hæc sunt verba: nihil addo de meo
in quibus & locum & auctore satis luculentè

An S. Patricius Abbas fuerit.

exprimit. Quod verò nonnulli de Abbate scribunt, in eo etiam offensum titubatumq̃ est. Quandoquidem idem Patricius, qui fuit Hiberniæ Apostolus, à quibusdam vetustis Scriptoribus Abbas nominatur: atq. ex hac opinione, non satis cognitâ, & peruagatâ, eos existimo in errorē deferri, qui illud tormentarium Antrum Patricio Abbati adscribunt. An verò hic, quē in manibus habemus, Patricius, omnino Abbas fuerit, neq. adfirmare libet, neque pernegare placet. Alienæ itaq; sententiæ recitator esse volo, reprehensor nolo. Habeo fumosum libellum, vetustate tritum & mutilatum, à quodam viro religioso, qui in cœnobio Glastoniâ ætatem contriuit, quantum consequor, exaratum, in quo neruosius confirmare cōatur, Patricium octo tantum annos in Hibernia fuisse commoratum: nimirum aduentasse illuc anno Salutis 433. atq. è portu rectâ se Glastoniâ contulisse, à quo, inquit, religioso cœtu Abbas fuit electus: tantusq; honos in Glastoniensi (ut scribit) gymnasio habitus est religioso ante Patricium nemini. Alius item vetustatis indagator memoriæ prodit, se vidisse in Glastoniensi Bibliothecâ monumentum quoddam, in quo hæc verba continentur:

*Auctor in legendâ nouâ
Angl. in vitâ
S. Patricij.*

In nomine Domini nostri Iesu Christi ego
 Patricius, humilis seruunculus Dei, anno in-
 carnationis eiusdem quadringentesimo tri-
 gesimo, in Hiberniâ à sanctissimo Papa Ce-
 lestino legatus, Dei gratiâ Hibernicos ad fi-
 dem veritatis conuerti. Et cû eos in fide Ca-
 tholicâ solidassém, tandem in Britanniâ sum-
 reuersus ad insulam Aualoniæ, & ibi duode-
 cim fratres inueni, heremiticam vitam du-
 cêtes: & cû inueni eos humiles ac quietos,
 elegi potius cum illis abiectus esse, quàm in
 regalibus curiis habitare. Sicq; licet inuitum
 in Pastorem me prætulerunt. Hæc & plura
 alia ibi. Decurtata etiâ ista chartula, quæ abs
 me modò est nominata, tres distinctos Patri-
 cios fuisse adfirmat. Ita enim scribit:

Sunt huius nominis, tene certissimè

Tres Sancti Præsules: primus Hiberniæ

Archiepiscopus: alter Auerniæ:

Quâ natus fuerat ternus Hiberniæ.

Archiepiscopus primus Hiberniæ:

Is primus postea Abbas Glæstoniæ,

Natus Britanniâ præclaro genere:

Vt sua vita declarat optimè.

Istud igitur Abbatis nomen, quod à nonnul-
 lis priscis historicis nostro Patricio Armacha-
 no fuit impositum, aliquos in errorem indu-

*Ceremonia ob-
servata quan-
do aliqui in-
trant in Purgatorij S. Pa-
triciij.*

xit, ut Patricium Abbatē à Patricio, Hiber-
niæ Apostolo, distinxerint, Abbatemq. hu-
ius, de quo tractamus, Purgatorij auctorem
posuerint. Quod secus est, uti satis est com-
probatum. Huius verò peregrinationis tales
iam olim ceremoniæ erant: atque adeò, no-
stris temporibus, consimiles perhibentur:
Quando quispiam statutum habet, in istud
antrum ingredi, ad Pontificē, qui in ea Diccē-
sesi religionem moderatur, in primis acce-
dit, quocum propositum suum cōmunicat:
Antistes multas adsuescit formidines oppo-
nere, quibus pœnitentem à suscepto negotio
deterreat: vnum semel hominum contuber-
nium in hunc specum intrasse, quorum ve-
stigia nusquam pōst comparuerunt, de qui-
bus perantiqua monumenta loquuntur: pe-
riculum esse, ne diuina Maiestas, omnium sce-
lerum vltrix, ab illo similiter pœnas propter
temeritatem & audaciam petat. Quē post-
quam accuratissimè Pōtifex monet, nec ali-
cuius terroris recitatione flecti animaduer-
tit, eum per literas, vel per statorē aliquem,
cœnobij præfecto cōmendat, quod quidem
prope ipsum expiationis locum à S. Patricio
fuit ædificatum. In quo monasterio homines
sanctam quietem atque otium secuti, ad re-
ligio-

ligiosam D. Augustini normā vitā dirigunt. Præfectus itaque de peregrini consilio certior factus, eandem, quam Pontifex reformationem proposuit, nouo verborum fulmine exaggerat atque amplificat. Ast vbi pœnitentem nullo terrore variari perspicit, ei in mandatis dat, totos quindecim dies ieiunius viuere, modò corporis infirmitas tantam in ediam patiatur. Nam ei, qui stomacho crudior est, non plus temporis in ieiunâ ac exili hac ciborum mediocritate prorogatur, quàm quod commodo valetudinis fieri possit. Iam verò si adhuc etiam firmè & constanter in suo instituto perseueret, omnes monachi sollennibus supplicationibus pœnitentē ad Antri ianuam (quæ vt plurimum obturatur) perducūt: & postea quàm ingressus est, siue solus sit, siue plures simul intrent, fores ab his, qui foris sunt, occluduntur, & postridie eius diei circiter eandem horā per similitudinem caeremoniarum sollennitate pœnitentes ad templum reducuntur. Si quando aliquid aduersi accidat, tota religiosa societas per intēgros quindecim dies seuera ieiunitate corpora extenuant. Atque hæc sunt præcipua capita, quæ in annalibus, fide dignis, de Purgatorio S. Patricij continentur. Ceterum

rùm de numero annorum, quos natura S. Patricio ad viuendum dedit, nonnulla est inter Historicos controuersia. Vnus centum & duodecim, alius centum viginti, tertius centum triginta annos eum in vitâ mäsisse adfirmat.

*Cambrensis
in Appendi-
ce cap. 20.*

Certior opinio hæc est: In huius mundi lucē susceptus est Patricius anno ab auctore Salutis humanæ nato 361. In cælestem verò lucem migravit anno 458. Quibus ad calculos vocatis, cuius facile perspicuum est, eum ad summam senectutem vixisse. Verum à nonnullis positum est in dubitatione, quo in loco S. Patricius humatus iaceat. Ille Glastoniensis monachus, de quo paullò antè dixi, Chesterum quendam pergrauiter reprehendit, qui S. Patricium in opido Dunensicum Brigidâ & Columbâ sepultum confirmat. His enim telis in Chesterum incurrit:

- » *De hoc Patricio, Columbâ, Brigidâ*
- » *Delirat plurimum Chester in Chronicâ,*
- » *Scribens in Duno quòd horum corpora*
- » *Sunt uno tumulo.*

*Columbam
Duni non esse
sepultum vi-
detur sentire
Beda li. 3. Hist.
Angl. cap. 4.*

Ast in hac assertione non modò Chesterus non delirat, sed illius etiam reprehensor vehementer errat. Siquidem singularis Hibernorum annalium omnium cōsentio in Chesteri

steri sententiâ existit , pro quâ etiam faciunt
isti versiculi perantiqui:

Hi tres in Duno tumulo tumulantur in uno

Brigida, Patricius, atque Columba pius.

Deinde verò horum corpora Duni inuenta
sunt circiter annum Salutis 1176. cuius rei

testis est Giraldus Cambrensis , qui fuit eius-
dem etiam ætatis : de quo toto hæc ille ex-
ponit: Fuerant, inquit, contemporanei Patri-
cio Sanct^{us} Columba, & S^{an}ct^a Brigida: & apud

*Girald. Cam-
brenf. in topo-
graph. Hibern.
distinç. 3.*

Ultoniam, in ciuitate Dunensi scilicet, ipso-

rum tria corpora sunt recondita . Vbi & hiis

nostris tēporibus, anno scilicet, quo Comes

Ioannes primo in Hiberniam venit: quasi in

speluncâ triplici, Patricio in medio iacente:

aliis duobus hinc inde. Ioanne verò de Curci

tunc ibi præsidente, & hoc procurante, tres

nobiles thesauri diuinâ reuelatione inuenti

sunt & translati. Hæc ille. Diuinitus autem

horum corpora patefacta & illustrata esse,

Giraldus verâ ac solidâ ratione adductus, li-

teris memoriæq; prodit. Etenim dum certo

quodam tempore Dunensis Episcopus in

templo pernoctat (is verò multùm & assi-

duè Numen obsecrauit, abditos hos thesau-

ros è tenebris in lucem proferre, priusquam

ipse ex præsentis vitæ vinculis cuolaret) ecce

tibi

*Sepulcrum
diuinitus
patefit.*

tibi derepente radius mirabiliter pellucens
per templi repagula permeat, cuius fulgore
tota ecclesia collustrata splendescit. Locus
verò, in quo sanctorum sepulchrum delite-
cit, maiore luminis accessu micat. Antistes
gaudio exiliens fossam postero die effodi cu-
rat. Diuorum corpora summâ cum gratula-
tione & lætitiâ ex abditis terræ recessibus
eruuntur. Incredibilis concursus ex omnibus
locis patrum familiâs cum coniugibus ac li-
beris. Res multorum oculis testator ad sum-
mum Pontificem delata; qui legatum in Hi-
berniam misit: cuius auctoritate provinciæ
Præsules vñ, sanctorum corpora in locû ma-
gis illustrem, celeberrimâ populi gratulatio-
ne, detulerunt, & communi scito ac decreto
promulgarunt, horum translationem anni-
uersariâ solennitate in posterum fore cele-
brandam: nimirum quinto Idus Iunij: Hoc
enim genus honoris eorum Corporibus tri-
buendum rectè & verè Præsules censuerunt,
quorum Animæ angelorum sunt sedem &
locum consecutæ. Antistes erat Patricius (vt
reddam, quæ restant) in omni virtute excel-
lens, quem diuina gratia (omnium benèfa-
ctorum beneq; dictorum parens & modera-
trix) multis extraordinariis muneribus ab
incu-

inclinabilis cumulatissimè locupletauit.

Cùm saluari aquâ ablueretur, fontē ex venis ac visceribus terræ emanasse, cæcumque

*Miracula edita
cum Patricio
baptizatur.*

lumen recepisse, nonnulli scriptores, religiosâ adseueratione, apud posteros testatum reliquerunt. Ad hæc, adolescentulus rogam ex glacie extruxisse dicitur, quæ structoris precibus, perinde ac si materies esset ad exardescendum facilis, ignem concepit, atque aduerfante & repugnante vsitato naturæ cursu, mirabili incendio conflagrauit. In ingenti quodâ immensoq; campo spaciati posset, qui singula miracula ab hoc ornatissimo Præsule edita, oratione percurreret, in quibus enumerandis, facillimè principium, difficillimè exitum narrator inueniret. A tene-

Eius mores,

ris vnguiculis vsq. ad vltimum spiritum, se ipsum religionis ac pietatis studiis consecrauit: nunquam de spatio curriculoq; sanctitatis deflectens, quod ei diuinitus ab initio ætatis propositum fuit. Teneritate puer, moderatione sedati adolescentis mores expressit: annis iuuenis, iudicio senem se præbuit, per omnem vitæ suæ cursum virtute ætatem superans. Pastoralis munere perfunctus est mirâ sedulitate: quam etiam spiritalis structuræ perfectio illustrauit: cuius ædificij non
modò

modò fundamenta iecit, sed etiam inchoato operi fastigium imposuit. Cùm Româ in Hiberniam Pontifex concessit, si omnino aliquos, saltem perpaucos ibi fideles inuenit: moribundus nullos per insulam infideles reliquit: quâ in curâ & solitudine ita Deum propitium habuit, ut iure quidem dubitaretur, an vnâ ætate diuersi Pastores, aut diuersis ætatibus vnus Pastor tam frequentem gregem ad Domini caulam, Euâgelicis blandimentis, inuitare atque adlectare posset. In mundo peregrinus, cælestem patriâ in mente & cogitatione defixit. Vim, varietatemq; fortunæ in minimis posuit. Nemo in secundis rebus moderatior, nemo in aduersis patientior, in vario mundanarum rerum statu non varius. Seueritatem cum humanitate tam æquabili temperamento commiscebat, ut alteram in notandis animaduertendisq; vitiis, reuereri non nolles, alteram, cùm ad virtutem adhortaretur, non amplexari non posses. Vir tam castus, quàm qui castissimus: frequenti & assiduâ inediâ carnis ferocitatem cõpressit: tenuiculo apparatu, quoties naturæ comedendo satisfacit, satiatus. Atque in hoc genere abstinentiæ vsque eò singulariter excelluit, ut inter primos minimè

mè secundus fuerit , atque adeò inter secundos longè primus exstiterit. Mirâ beneficentiâ ac liberalitate in tenues & pauperes erat, quibus auxilio sæpe , consilio semper præsto fuit. Eum enim pupilli tutorem , posthumi parentem, viduæ patronum habuerunt. Orationibus , suprà quàm credibile est , deditus vixit. Integros regij Vatis psalmos in dies singulos recitauit. Sacram literaturam perrarò è manibus , & quod ad rem maximè pertinet, è mente nunquam demisit, in eius familiaritatem se penitus immerfit. Aliquos etiam sacros libros (vt quibusdam placet) doctissimis commentariis explanauit. Crucem, vbi-
cunque locorum defigi vidit, debitâ religione colere consuevit: atque hac graui ratione consuetudinis solitus est vti , quoties iter ad aliquem locû fecit. Euênit, vt semel, nescio quò proficiscens, crucem transiret, neque ad eam, pristino suo more, inclinaret. Rogatus à comitibus, quid ei in mentem venerat, quòd ab eâ cruce mentem reuocasset, diuinitus cognouerat , prope illud signum , Capitonem paganum esse sepultum, quem indidem auelli & asportari iusserat. Quantum autem commendationis, ac potius admirationis apud homines, omni laude dignos, habue-

Crucis imaginem adorare.

*Surius tom. 2.
Mart. 3. in vi-
ta S. VVinnival-
di circa initium.*

habuerit: vel hinc liquet, quòd D. Winwallochus, vir omni virtute præcellentissimus, Patricij visendi inexplibili desiderio flagrauit. Quin etiam ipse peculiaris Angelus, in cuius tutelâ à primis temporibus ætatis fuit, persæpe se Sancto adspectabilem præbuisse, eiusque perfamiliarem fuisse, nonnulli per veteres scriptores ad posteritatis memoriam commendarunt: quo monitore suggerente, Patricius crebrò vaticinari, eoque in munere nunquam hallucinari est cognitus: nam semper cum prædictis rerum euentus con-

*Bernar. in vita
S. Malachie.
Habetur etiam
apud Surium,
tom. 6. No-
uembr. 5.*

gruebant. Quanto autem in honore & amore spectatissimum hunc Præfulem S. Malachias habuit, testatur D. Bernardus: Perconctatus (loquitur de S. Malachia) aliquando, quonam in loco, si optio detur, extremum malit agere diem (de hoc siquidem fratres quærebant inter se, quem sibi quisque deligeret) cunctatur, & non respondet. Instantibus illis: Si hinc migro, inquit, nusquam libentius, quàm vnde vnâ cum nostro Apostolo resurgere possem. Hæc de duobus sanctis scriptor insignitè sanctus. Verùm hîc certis quibusdam septis coangustanda mea est oratio, ne profusâ quadam laxitate redundans, extra ripas effluere videatur.

tur. Quandoquidem in meritissimis S. Patricij laudibus celebrandis longum esset è multis paucas virtutes seligere, quiq; istud susciperet negotij, potius in vbertate modum, quàm in exilitate copiam aucupari deberet. Vnum hoc tacitus præterire nullo modo possum, non solum incolas, sed ipsam etiam Hibernicam glebam tam salutari Patrono lætari debere: cuius beneficio perfectum est, ut nullius venenati animalis Hibernica terra vel procreatrix vel altrix esse possit. Vetus & posteritatis consensu firmata & confirmata in D. Patricio est hæc opinio; tametsi non desint, quibus videtur huius boni ipsam naturam esse principem. Solinus, qui S. Patricium ætate antecessit, eos in hanc potissimum sententiam ducit, apud quem hæc verba sunt: Illic anguis nullus, avis rara. Verum in altero Solinus, certo scimus, est mendax, in altero quæ sciamus an sit verax? Vbi, amabo, aves abundant, si in Hiberniâ non abundant? Ut igitur in ave rarâ Solinus re ipsâ errauit, ita, in angue nullo, errare potuit. Mirus sanè omnium consensus Hibernorum concentusq; in hoc reperitur, Patricij ævo singulas Hiberniæ particulas, imò truncos, baccas, ramos, arbuta, vir-

Hiberniâ omnis venenati animalis expertem esse, meritu D. Patricij, ut per- uulgata fere opinio.

Solin. cap. 35.

gulta, culmos & herbas tabificis vermibus, extra modum redundasse : atque hæc incredibilis luxuries Antistitē induxit, vt insulam purgaret, & ab hac pestiferâ colluue liberaret. Quod quidem singulare beneficium meritis D. Patricij satis asseueranter adsignari poterit, quandoquidem libertatis nostræ restitutor istam ipsam virtutem seruis suis pollicetur: Signa, inquit, eos qui
 „ crediderint hæc sequentur: In nomine meo
 „ dæmonia eiicient, linguis loquentur nouis,
 „ SERPENTES TOLLENT, & si mortife-
 „ rum quid biberint, non eis nocebit, super
 „ ægros manus imponent, & bene habebunt.

Exstitit iam olim in Hiberniâ baculum, auro, quemadmodum scribit D. Bernardus, re-
 ctum, & gemmis pretiosissimis adornatum, quem nominabant baculum Iesu: eò quod ipse Dominus (vt fert opinio) cum suis manibustenuerit, atque formauerit: quo quidem baculo S. Patricium istud viperinum virus ex Hiberniâ abegisse tradunt, de quo insigni monumento, deque alio, non ei dissimili, quid Giraldus Cambrensis, vetustus historicus, scribat, minimè extra causam erit, ante lectoris oculos collocare:

„ Inter vniuersos Hiberniæ baculos, lignæq;
 natu-

Mar. 16. 17.

Baculus Iesu.

Bernard. in vi-
 ta S. Mala-
 chie.

Giraldus Cā-
 brensis. v. 80.
 pographia
 Hibern. di-
 stinct. 3.

naturæ Sanctorum reliquias, virtuosus ille & "
 famosus, quem baculū Iesu vocant, non im- "
 merito primus & præcipuus esse videtur. Per "
 quem, vulgari opinione, S. Patricius veneno- "
 sos ab insula vermes eiecit. Cuius siquidem "
 tam incertus est ortus, quàm certissima vir- "
 tus. Nostreis autē tēporibus, & nostrorū ope- "
 rà, nobilis hic thesaurus ab Armachia Du- "
 bliniū est translatus. Vidimus etiam in Wal- "
 liâ, nec non & vehementius admiramur, ba- "
 iulum quendam cornu quoddam æneum, "
 quod S. Patricij fuisse dicebat, pro reliquiis in "
 collo gestantem. Dicebat etiam, ob reueren- "
 tiam Sancti illius, neminem ausum hoc sona- "
 re. Cū igitur Hibernico more circumstan- "
 ti populo cornu porrigeret osculandum, fa- "
 cerdos quidam, Bernardus nomine, de ma- "
 nibus eius illud arripuit, & oris apponēs an- "
 gulo, aëremq; impellens, sonare cœpit, qui & "
 eadem horâ, multis adstantibus, ore quidem "
 aure tenus paraliticè retorto, duplici passione "
 percussus est. Cū enim torrentis eloquij "
 prius exstitisset, & delatoris linguam detra- "
 ctor habuisset, sermonis cuiuslibet vsum sta- "
 tim amisit. Vnde & in hac parte sic læsus est, "
 vt semper hætenus linguæ fuerit impeditæ. "
 Præterea letargū patiens sic statim obliuioni "

" Miraculū de
 " cornu æneo.

„ cuncta tradiderat, vt vix etiam se nomen ha-
„ buisse meminisset. Enimuerò tam enormi-
„ ter in memoriâ lesus fuerat, vt Psalmos, quos
„ antea cordetenus optimè nouerat, multis ab
„ inde diebus quasi de nouo recordantem vi-
„ deremus: & literas, etiam quarum notitiam
„ copiosè satis habuerat, denuo mendicâtem,
„ tanquam elementarium senem, miraremur.
„ Cui tandem in Hiberniam ad S. Patricium,
„ excessus huius causâ, peregrè profecto, ple-
„ nior valetudo rediit, sed non plena. Hæc Gi-
raldus. Plurima, his similia, in medium pro-
ferri possunt, in quibus Patricij virtus insi-
gniter enituit. Vnū illud breuiter adtingam,
quod, inter alia sua heroica ornāmēta, in po-
stremis numerandū non censeo: Si quis apud
animū suum proponeret, priscorū tēporum
memoriâ replicare, atq. ex historiarū vetu-
stas sanctōrū Patrū anteaſtas vitas eruere,
in multos incideret ad dignā immortalitatē
religione & memoriâ consecratos, quorum
omnia consilia ad Euangelij propagationem
vnicè spectabant. Horū sacrosanctâ diligen-
tiâ effectum est, vt omnes ferè nationes into-
lerandam Dæmonis tyrānidem à ceruicibus
auerterent, atq. mitissimo Christi iugo men-
tes suas humiliter subiicerēt. Apostolicæ in-
dustriæ

dustriæ curriculū in hoc saluberrimo institu-
 to præcipuè elaboratū esse, quē præterit? Illi
 enim Ecclesiæ principes, cælestis gratiæ buc-
 cinatores, diuinitus designati, vrbē & orbem
 Euāgelicę tubę sono cōpleuerunt. Eundē do-
 cēdi cursū complures integerrimi Patres,
 Apostolorū ætati suppare, secūdissimē tenuē-
 runt, qui varias mūdi plagas vnā eadēq; Ca-
 tholicę fidei luce collustrarunt. Qui cū in-
 finitos Iesu Christo filios, magno consilio at-
 que optimā mente, procreassent, reperti erāt
 in eisdem territoriis, qui, omissis rectissimis
 pietatis studiis, officium longis interuallis tē-
 porum interruperant, & mentes suas ab om-
 ni Christianā religione inopes & desertas
 reddiderant. Adhæc, multi tyranni, crudeli-
 ssimis consiliis incitati, atq. à Christianā fide
 toto pectore auersi, milites suos, immanita-
 te barbaros, multitudine innumerabiles, in
 eiusdē religionis confectatores hostiliter im-
 mittere, qui resistentes contrucidarent, alta-
 ria cōplanarent, reliqua sacra, sacrilegis ma-
 nibus atq. impiis, polluerent ac violarent, po-
 stremò in capite fortunisq; omniū, maximis
 acervis corporum exstructis, intolerāter do-
 minarentur. Quæ quidē lupina ferocia tan-
 tam acerbiter Christiano gregi adtulit, vt

Psal. 18, 6.
Matth. 28, 19.
Marc. 16, 15.
Rom. 10, 18.

multas iam nunc nationes, tyrannide recisas, armis repressas peragraré liceat, in quibus vix aliqua veteris doctrinæ vestigiâ appareant. Aliarum item nationû habitatores, cæcâ animæ dominatricem Hæresim nequiter secuti, è sinu gremioq; Ecclesiæ, indulgētis matris, ingrati filij sese abstraxerunt, ac Christi tunicam, omni violento direptu, discindere percontarunt. Verumenimuerò labor, quē S. Patricius in Christi vineâ, incredibili studio atq; virtute impendit, longè meliores exitus, Deo iuuante & conseruante, habuit. Siquidē, ex eo tempore, quo diuinus Antistes Hibernos ab infidelitate ad Christianâ religionem traduxit, Catholica ibi fides, tam altis defixa radicibus, effloruit, vt per omnes simul insulæ partes, aut nunquam, aut non ita diu viriditatem amiserit: contraque ipsi passim domestici natiuiq; incolæ, præter admodum paucos, ea constantiâ & firmitate animi Catholicæ Romanæ Ecclesiæ, etiam in præsentis religionis naufragio, adhærescunt, vt portenti simile videatur, in vllû Hibernum incidere, qui sit aut nouæ sectæ procreator, aut notæ sectæ, ex voluntate, ad probator.

Isa. 19. 24.

*Hibernorum
in fide Catho-
lica communis
constantia.*

*Tyrgeius pa-
gani tyran-
nidem in Hi-
bernia exer-
cuit, sed non ita
diu. Vide Ho-
bern. rerû ap-
pend. cap. 22.*

F I N I S.

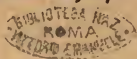
PRIVILEGII SVMMA.

REGIAE Maiestatis auctoritate
concessum est Richardo Stanihursto,
nobili Hiberno, vt libros duos quos
De vita S. Patricij, Hiberniae Apostoli, Nūc
primū in lucem editos conscripsit, Chri-
stophoro Plantino imprimendos tra-
dat, eosdemque, quibuscumque vo-
luerit locis, distribuat, quā Regiæ Ma-
iestatis ditiones patent. Datum Bru-
xellis xviii. Septembr. Anno 1587.

Pamele v.

Subsignat.

d'Enghien.

Handwritten text in a script, likely Devanagari, covering the upper half of the page. The text is arranged in approximately 10 lines, though it is significantly faded and difficult to decipher. Some characters are visible, such as 'म' (Ma) and 'न' (Na), suggesting it might be a religious or philosophical text.

Handwritten text in a script, likely Devanagari, covering the lower half of the page. This section also contains approximately 10 lines of text, which is similarly faded and illegible. The overall appearance is that of an old, weathered manuscript page.

